



LUCIA DEMETRIUS



întîlnirea peste ani



PIESĂ ÎN ȘAPTE TABLOURI

www.cimec.ro

PERSONAJELE

Letiția Manolescu	} medici
Mihai Lascu	
Dinu Gheorghiu	
Marin Banu	
Lazăr Turcu	
Petrică Serafim	} studenți
Andrei Manta	
Mama	
Mariana Lascu	
Angela	
Damian	} infirmiere
Botea	
Savu	
Viorica	
Mina	

T A B L O U L 1

O grădină mare cu pomi și tufișuri în dreapta, cu straturi de flori, alei și bănci în stînga. În fund se zărește o clădire mare, un spital, ale cărui ferestre încep să se lumineze. Se lasă inserarea, e primăvară. Prin dreapta-fund, pătrund printr-o porțiță, între copaci, un grup de tineri : Angela, Damian, Botea și Savu.

DAMIAN : Băieți, asta e grădina unei instituții. Stați pe loc !

ANGELA : Dacă au lăsat porțița deschisă, înseamnă că e voie înăuntru.

DAMIAN : Poate au uitat-o deschisă.

BOTEA : Poate că au lăsat-o anume pentru noi.

SAVU : Poate că și-au spus : studenții de la șantier au să caute azi, după lucru, o grădină și au să dea de-a noastră.

DAMIAN : Vorbiți mai încet !

ANGELA (se așază în iarbă. Încet, parcă ar spune o taină) : A venit primăvara !

BOTEA (se așază și el ; tot în șoaptă) : Uite un castan gata să înflorească.

SAVU : Răsare Venus !

ANGELA : Ce poate fi clădirea asta ? N-am văzut-o niciodată.

BOTEA : O școală.

ANGELA : Un internat. E nouă, se vede bine, dar nu-i destul de frumoasă.

DAMIAN : Cînd o să facem noi un internat, să-i dăm linii mai grațioase și mai multă lumină. De ce e nevoie ca o școală să fie colțuroasă și rece ? I-aș muia toate liniile, le-aș rotunji și le-aș da un zbor, care să rămînă în ochiul copilului.

BOTEA : Colaborăm ?

DAMIAN : Colaborăm !

ANGELA (tipă ușor) : Un liliac !

BOTEA (cald) : Ți-a fost frică ?

ANGELA : Dacă e rudă cu șoarecii !

SAVU : Și pisicile sînt rudă cu pantelele !

DAMIAN (rezemat de un pom, pe gînduri) : Cofrajul nu mi se pare destul de solid.

SAVU : Să-i spunem inginerului.

DAMIAN : I-am spus. Mi-a răspuns că sîntem studenți, și încă la arhitectură, nu la politehnică. El crede că e calculat bine. Am să-i mai spun și mine o dată.

BOTEA : Are să se supere și o să te repeadă.

DAMIAN : Să mă repeadă, dar să întărească cofrajul.

BOTEA (încet, Angelei) : Ți-e frig. (Își scoate haina și i-o pune pe umeri).

ANGELA (tot încet) : Nu se poate. Ai să răcești.

BOTEA : Tu ai să răcești.

ANGELA (îi dă haina înapoi, cu sila) : Am două flanele pe mine.

DAMIAN (tot cu gîndurile lui) : Cînd o să facem, odată, un oraș nou, început chiar de la început ca la facerea lumii, dacă are să fie într-un peisaj de dealuri, să ne gîndim bine cum are să arate văzut de departe printre talazurile verzi ale colinelor.

SAVU : Să pară că plutește ca un convoi de vapoare pe valuri.

DAMIAN : Nu știu, nu m-am gândit la vapoare. Imaginea asta mă și supără, cînd mă gîndesc la dealuri. Eu sînt vinovat, pentru că am spus „tala-zuri“. Mă gîndeam numai în ce mă-sură verticalele au să ajute sau să strice peisajul orizontal.

ANGELA : Tu ai să fii un mare arhi-tect, Damian.

DAMIAN (încet) : Toți o să fim arhi-tecți mari. Noi ! Ce-o să fim noi ? Nu mă gîndesc la asta niciodată. Mă gîndesc la clădirile noastre. Cum au să fie ele.

BOTEA : Cîteodată mă gîndesc și cum am să fiu eu. Am să mă schimb oare ? Am să-mi aduc aminte de mine, cel de azi, ca de un străin ? Am să spun : eram așa și așa ! ? Am să mă depărtez vreodată de voi ?

SAVU : Eu, niciodată.

ANGELA : Nici eu.

DAMIAN (simplu de tot) : Alături sau departe, însemnat e să nu ne schim-băm. Și cînd ne vom întîlni vreo-dată, cine știe cînd, să nu ni se pară că vorbim limbi străine. Și să nu ne fie rușine de nici un lucru, de nici un act trăit cînd nu eram alături. (Și mai încet.) Să ne păstrăm auten-ticitatea.

BOTEA (cu elan) : Nu e greu.

DAMIAN : Nu e ușor.

BOTEA (încăpățînat) : Azi, nu e greu. (Pe rînd, ferestrele spitalului se lumi-nează.)

DAMIAN : Azi tot ce te înconjoară te îndeamnă la asta, dar firea omului mai scapă pe de lături. Egoismul n-a murit încă. Tentația singularizării, a gloriei, există.

BOTEA : Gloria ! Eu aș vrea s-o cu-nosc.

DAMIAN : Dar nu s-o caut anume.

SAVU : N-ar fi adevărat să spui că te lasă indiferent. N-o cred însă singu-rul scop. Oh, nu !

ANGELA : N-are decît să poftească și ea, dacă vrea. Dar întîi, aș vrea să știu și eu că fac bine ce fac. Să ajung să clădesc așa, așa, încît, privind ce-am clădit, să pot spune : dacă mor azi, las asta ! E bine făcută !

SAVU : Și asta e tot orgoliu.

ANGELA : Nu, e conștiința lucrului împlinit. Ssst ! Se aude ceva. O pă-sărică ! Ce pasăre e asta ?

BOTEA : N-o cunosc.

ANGELA : Nici tu, Damian ?

DAMIAN : Nu. Eu cunosc mai bine stelele. Uite Sirius, Vega și, colo, Lira. Uite Carul Mare...

SAVU : Pe asta îl știu și eu.

ANGELA : Ce-ar fi, așa cum stăm noi aici, să înflorească deodată toți bo-bocii castanului ? Să facă așa un „poc“ mic, unul după altul, și să în-florească cum înfloresc stelele pe cer !

BOTEA (încet) : Pentru tine. Deasu-pra ta.

ANGELA (cu ochii la Damian) : Să li se pară că nu e noapte, că a intrat un soare fierbinte în grădină.

DAMIAN (pleacă ușor ochii) : E vorba de părul tău, Angelo ?

ANGELA : Nu, nu e vorba de mine. (Dinspre spital, pe una din aleile pie-truite, vin încet dr. Letiția Manolescu și dr. Mihai Lascu.)

LETIȚIA (e o femeie frumoasă, rigidă ; chiar cînd spune ceva sensibil, are aerul că se autopersiflează) : Teiul a început să se usuce.

LASCU (poartă halat alb ; cu toată vîrsta lui, pare un copil, pentru că e cald și proaspăt) : Dar castanul a crescut mult mai tufos.

(Tinerii îi văd venind, dar n-au vreme să plece onorabil. Se ridică și încre-menesc, grup.)

LETIȚIA : Cine... (Se apropie.) Ce cău-tați dumneavoastră aici ?

BOTEA : O grădină !

LETIȚIA : Bine, dar asta nu e o gră-dină publică, e grădina unui spital !

SAVU (îi scapă cuvîntul) : Spital ! De asta e așa de urît !

LETIȚIA : Urît ? Vă mulțumesc ! Însă nu-i vorba de frumusețea spitalului, ci de faptul că ați intrat aici, ați in-vadat, ați sărit probabil gardul...

ANGELA : Era porțița deschisă !

LETIȚIA (lui Lascu) : Iar au lăsat por-țița deschisă ! Treaba asta are să fie sancționată. (Tinerilor.) Chiar dacă porțița era deschisă, nu v-ați dat seama că e o grădină care aparține cuiva și nu se pot face petreceri cîmpenești în ea ?

DAMIAN (face un pas) : Vă cerem ier-tare. În adevăr, nu se intră așa în-tr-o grădină închisă, dar eram obo-siți, eram însetați de un fir de iarbă și doi pomi. Lucrăm toată ziua pe șantier. Sîntem studenți la practică pe șantierul noului cartier. N-am fă-cut zgomot aici...

SAVU : N-am aruncat cutii de con-serve...

ANGELA (îl trage de mîneacă, încet) : Lasă-l pe Damian.

LETIȚIA (vede mișcarea ei) : Tovară-șul e șeful dumneavoastră ?

BOTEA : Șeful nostru spiritual.

LASCU (intervine): Să facem cunoștință și să ne împăcăm.

LEȚIȚIA: Ne împăcăm cam ușor.

SAVU: Dumneavoastră vreți să mai fiți supărați? Nouă ne-a trecut!

LEȚIȚIA (îi vine să ridă): Și spitalul nostru e urât, nu-i așa, tovarăși arhitecți? Dacă ați ști cu câtă trudă l-am făcut!

DAMIAN: Când o să ne luăm diploma, o să vă ridicăm noi altul, mult mai frumos.

ANGELA: Sîntem un colectiv serios! LASCU: Să veniți odată ziua, să-l vizitați. Înăuntru e perfect. Poate că pe afară nu e destul de frumos, dar nouă ne-a fost necesar, mai ales, un anumit confort.

BOTEĂ: Eu cred că exact cu același buget s-ar fi putut realiza altceva ca exterior.

LEȚIȚIA: Mă îndoiesc.

BOTEĂ: Aș vrea să vă arăt niște albume și niște schițe ale noastre, făcute așa, pentru viitor.

LASCU: Acum pentru noi e cam târziu.

BOTEĂ: De ce să nu visăm împreună? Într-o zi o să vi-l refacem.

LEȚIȚIA: Noi sîntem ceva mai realişti, tinere. Abia l-am ridicat.

LASCU: Eu aș vrea să văd schițele.

SAVU: Adresa dumneavoastră? Am impresia că cu tovarășul doctor se poate visa.

LEȚIȚIA: Vă mulțumesc!

SAVU: Dacă ați băgat de la început spaima în noi! (Notează adresa pe care i-o spune Lascu.)

DAMIAN: Grădina dumneavoastră ne-a făcut un mare bine. Am descoperit în ea primăvara, și vă mulțumim! Ne cerem încă o dată iertare. Și, cu mare regret, n-o să mai intrăm niciodată pe porțiță!

SAVU: O să ne împrietenim cu portarul de la poarta din față.

LEȚIȚIA (în glumă): Și cînd te gîndești că aici sînt boli molipsitoare!

SAVU (cu interes comic): Zău? Ce-am putea lua? Aveți pojar?

LEȚIȚIA (îi vine să zîmbească): Avem de toate. Puteți alege!

DAMIAN: Noapte bună! Să nu fiți supărați pe noi! (Toți își dau mîna și își murmură numele.)

ANGELA: Am fi putut să vă arătăm o mulțime de constelații, dar... ne grăbim! Noapte bună!

(Lascu îi conduce spre porțiță, în vreme ce Lețitia se așază pe o bancă.)

LASCU (întorcîndu-se): Ce tineri drăguți!

LEȚIȚIA: Și nedisciplinați.

LASCU: Parcă noi am fost mai disciplinați cînd eram de vîrsta lor. Veneam aici...

LEȚIȚIA: Da, dar aici era pe atunci o casă părăsită în locul spitalului, și o grădină vraiste, care parcă nu aparținea nimănui.

LASCU: Ce bălării erau pe vremuri aici! Îți aduci aminte?

LEȚIȚIA (alb): Îmi aduc aminte tot.

LASCU: Cînd te gîndești că viața noastră a început aici. Mă gîndesc cîteodată că dacă în acea zi de iunie n-am fi venit toți patru să învățăm aici, în grădină, pentru examene, nu l-am fi întîlnit pe Andrei Manta, care învăța și el sub castan, uite, chiar pe locul ăsta, și n-ar fi urmat tot ce a urmat.

LEȚIȚIA: Tot ce a urmat trebuia să se întîmple și noi am fi ajuns tot unde sîntem, pătrunși de logica timpului, într-o zi sau alta.

LASCU: Dacă nu l-am fi întîlnit atunci, aici, pe Andrei, poate că am fi orbecăit încă multă vreme.

LEȚIȚIA: Nu te duci acasă? Mi se pare că ar fi fost timpul de mult.

LASCU: Vreau să mai văd puțin cum evoluează operatul meu de azi, cel cu peritonita.

LEȚIȚIA: Într-o zi, Mariana are să plece în lumea largă și eu n-am să mă mir.

LASCU: I-am telefonat că întîrzii. Nu știu cu care seară de atunci îmi seamănă seara asta. Încerc să-mi aduc aminte. Dacă întorc spatele spitalului și mă uit numai la grădină, în care atunci nu erau flori, mi se pare că seara asta am mai trăit-o o dată. Uite, cu luna care răsărea încet și foarte albă printre ramurile teiului, cu liniștea asta, și cu Andrei care ne spunea ceva, ție, mie, lui Dinu și lui Marin. Sînt sigur că eram toți aici. E ciudat că țin minte atmosfera, bucuria, încordarea noastră, și nu-mi aduc exact aminte ce ne-a spus atunci.

LEȚIȚIA: Nici eu.

LASCU: Dar seara, seara aceea anume ți-o amintești?

LEȚIȚIA: Nu. Aici s-ar mai putea pune o bancă.

LASCU: De ce mă întrerupi mereu? Nu-ți face plăcere să-ți aduci aminte? Să tac?

LEȚIȚIA: Au fost multe seri. Și acum sînt multe la fel, m-am deprins cu ele. De unde vrei să știu despre care vorbești?

- LASCU : Sint sigur că Marin sau Dinu, dacă ar fi aici, și-ar aduce aminte !
- LETIȚIA : Marin n-a venit niciodată să-și răscrolească sau să-și împrospezeze amintirile în orașul ăsta, și Dinu vine numai cînd îl chemi pentru vreo operație. (*Zimbește.*) Adică atunci cînd te temi că n-ai s-o faci tu bine.
- LASCU : Nu mă tem că n-am s-o fac bine, dar el e un chirurg foarte mare și uneori cred că pentru bolnav e necesar să-l chem. Marin n-are timp.
- LETIȚIA : El e un chirurg și mai mare.
- LASCU : De, ăsta e adevărul. Iar Andrei, el chiar că nu are nici o secundă pentru dînsul. Cînd m-am repezit ultima oară să-l văd, acum vreo șase luni, l-am găsit foarte slăbit. Nu, nu arăta deloc bine
- LETIȚIA (*îi scapă fără să vrea*) : Trebuie să fie seara în care ne-a vorbit despre frumusețea omului. Era la începutul războiului, și în jurul nostru atîta urît...
- LASCU : Da, asta e ! Adevărat ! Noi știam atunci atît de puțin, și deodată am înțeles că o mulțime de situații, care ne păreau fixe și fatale într-un fel pentru om, pot fi cu desăvîrșire anulate. El, Andrei, știa să desfășoare o teorie politică cu atîta căldură, parcă ar fi scris o pagină de literatură. Să te cheme către justiție pe toate căile, să te facă să înțelegi cu mintea, cu inima.
- LETIȚIA : Și nu știam încă bine ce e cu el.
- LASCU : Abia cînd a fost închis, am priceput că e ilegalist. Andrei a dat alte dimensiuni tinereții noastre.
- LETIȚIA (*alb*) : I-a dat noblețe.
- LASCU : I-a dat poezie, ardoare !
- LETIȚIA : Ei, Mihai, dacă ai rămas atît de tîrziu, cel puțin vezi ce-ți face bolnavul.
- LASCU (*se uită la ceas*) : Peste cinci minute îi mai fac o injecție. Știi, Letiția, tinerețea poate fi și stupidă.
- LETIȚIA (*sec*) : Nu-mi mai aduc aminte cum poate fi tinerețea și de cîte feluri.
- LASCU : Poate fi și foarte stupidă cînd omul tînăr se învîrtește numai în jurul propriei lui făpturi și nu visează decît la propria lui parvenire. Andrei ne-a descoperit niște orizonturi nelimitate și ne-a scos de sub obsesia măruntelor noastre ființe. Centrul universului s-a mutat prin el, pentru ochii noștri, acolo unde e firesc să fie. N-a mai fost în noi. Și de asta
- am știut de la început să primim revoluția cu brațele deschise.
- LETIȚIA (*furată*) : Cred că și în noaptea aceea cînta o pasăre, ca acum. O auzi ? Nu știu ce pasăre e, dar o recunosc.
- LASCU (*entuziasmat*) : Ți-aduci aminte și tu ? Să știi, Letiția, că dacă n-am fi pornit așa cum ne-a făcut el să pornim, nici Marin, nici Dinu nu erau azi medicii care sînt.
- LETIȚIA : Medicii ! Parcă tu știi ce fel de oameni or fi !
- LASCU : Pe Dinu îl știm, că doar îl vedem amîndoi.
- LETIȚIA : Nu-l știu destul. Vine, opează, pleacă.
- LASCU : N-ai văzut că e neschimbat ? E admirabil. Și Marin trebuie să-și fi păstrat generozitatea și simplitatea. Altfel nu cred că ar fi ajuns atît de celebru.
- LETIȚIA : E celebru ca chirurg, Mihai.
- LASCU : Sint convins că e un om. Vezi, tinerii de adineaori mi-au deschis un dor de ei !
- LETIȚIA : Ah, să nu uităm să încuiem porțița.
- LASCU : Într-o zi tot o să ne întîlnim toți, ca odinioară. Sau într-o seară. Și o să ne întorcem cu douăzeci de ani înapoi. O să ne povestim ce-am împlinit din tot ce ne făgăduisem cînd, despărțindu-ne, am pornit în viață. Ai vrea ?
- LETIȚIA : Să ne întîlnim ? Poate că e mai bine să ne ținem minte numai cum eram atunci. Sau poate că am avea o mare bucurie. Eu știu ?!
- LASCU : Tu, tu n-ai încredere în oameni ? Tu ?
- LETIȚIA : În oameni ! În seara asta îți place să spui vorbe mari. Du-te de fă injecția.
- (*Se iveau* o soră.)
- LASCU : Pleci din spital ?
- LETIȚIA : Nu, mă duc să mă culc. Ce e, soră Viorica ?
- (*Lascu iese.*)
- VIORICA : Tovarășă directoare, sora Florica, care e de gardă împreună cu mine în seara asta, vă roagă s-o învoiți pentru un ceas.
- LETIȚIA : De ce te-a trimis pe dumneata ?
- VIORICA : Ei i-a fost frică...
- LETIȚIA : Foarte bine a făcut.
- VIORICA : Pentru că sînt mai curajoasă, vă rog...
- LETIȚIA : Păstrează-ți curajul pentru cauze mai vrednice. Rămîne în spital, n-o învoiesc.

VIORICA : Are o chestiune familială de lămurit.

LETIȚIA : O s-o lămurească mîine. Chestiunile familiale se lămuresc mai bine ziua.

VIORICA : Am să-i spun. (Dă să plece și se oprește.) Ce pasăre o fi cîntînd ? Auziți ?

LETIȚIA : Nu, n-o aud. Vezi, încuiați porțița, a rămas deschisă.

(Viorica iese.)

LETIȚIA (singură, pe bancă, privește ferestrele spitalului, la care luminile se sting sau se micșorează. Recită încet) :

În vreme ce sufletele rătăceau

Am rămas ca statui funerare...

(Intră încet dr. Serafim, îmbrăcat de oraș, foarte elegant și plin de conștiința frumuseții lui.)

SERAFIM : Și mai departe ?

LETIȚIA : Mai departe ce ?

SERAFIM : Spuneai versuri.

LETIȚIA : Ți s-a părut. Spuneam o formulă chimică. Ce faci în spital la ora asta ?

SERAFIM : Am intrat pentru că treceam pe stradă. Și poate că treceam prin fața spitalului ca să am pretextul să intru.

LETIȚIA (se ridică) : Eu mă duc să mă culc.

SERAFIM : Mai stai o clipă. Noaptea e atît de frumoasă aici, în grădină.

LETIȚIA : Grădina asta nu e frumoasă pentru dumneata.

SERAFIM : De ce ? De ce nu și pentru mine ? Mă crezi insensibil la frumusețe ?

LETIȚIA : Oh, cum să nu ! Ai niște haine croite splendid și profilul dumitale seamănă cu al lui Apollo de Belvedere. De asta și stai, de cîte ori poți, în profil. Știi să apreciezi frumusețea.

SERAFIM : Ești o femeie dură, și cu mine mai dură decît cu toată lumea.

LETIȚIA : Uite, tocmai pentru asta du-te repede în oraș. Am auzit că astă-seară se deschide restaurantul cel nou.

SERAFIM : Vrei să rămîn toată noaptea sub fereastra dumitale ?

LETIȚIA : Nu vreau deloc. Și nici dumneata nu vrei.

SERAFIM : Am uneori dorința să fac un lucru extraordinar, care să te uluiască.

LETIȚIA : Ar fi greu să-l găsești. Și inutil. Crede-mă. Și pe urmă, să știi

că n-am intenția să-mi cer mutarea la București, deși știu că ar fi aprobată, nici să obțin acolo un apartament, deși ar fi posibil, și nici să-mi prezint soțul nu știu căror relații care l-ar... cum ai spune dumneata ? „pusa“ !

SERAFIM : De ce-mi spui toate astea ?

LETIȚIA : Ca să știi ce perspective ai avea, dacă m-ai cere de nevastă și eu aș primi.

SERAFIM : Ești... îngrozitoare !

LETIȚIA : Am un spirit de pătrundere îngrozitor, nu-i așa ?

(Se ivește Mama.)

SERAFIM : Am venit în seara asta aici plin de emoție...

LETIȚIA (ride) :... de poezie, gata să spui versuri odată cu mine. Ce păcat că n-am pic de lirism ! (Mamei, pe un ton care parcă nu mai e al ei, dulce, potolît.) Ce faci, mamă ? Nu ți-e somn deloc ?

MAMA (o femeie bătrînă, mică, îmbrăcată pe jumătate țărănește, pe jumătate cu haine de spital. Foarte firească și simplă) : Deloc, draga mamei. Aș tot umbla.

LETIȚIA : Plimbă-te puțin în grădină, poate ți se face somn. Vrei să-ți dau eu ceva pentru dormit ?

MAMA : Nu vreau leacuri, nu. Ce să le strici pe mine, că nu-mi folosesc ! Mai intru într-un salon, mai dau unuia un pahar de apă, îi mai țin altuia de urît, trece noaptea. Nici nu știi cînd trece.

SERAFIM : Cîteodată ai un glas foarte dulce, de femeie adevărată.

LETIȚIA : Atunci mă prefac.

SERAFIM (agatat) : Am să plec.

LETIȚIA : E o hotărîre foarte bună. Și gîndește-te, mîine poate că îmi faci o cerere după toate regulile. Gîndește-te ce-ai să faci dacă o primesc.

SERAFIM : Nu mă pune la încercare !

LETIȚIA : Deloc. Aștept.

SERAFIM : Bine. Sărut mîinile. (Se înclină și iese demn.)

LETIȚIA : La revedere.

MAMA (ascultă) : Asta e pițigoi.

LETIȚIA : Da ? Eu nu știam cum îl cheamă.

MAMA : Mîine am să sap aici, la răsadurile astea.

LETIȚIA : Nu te mai obosi, mamă.

MAMA : Ceva trebuie să facă tot omul pe lume. Lasă-mi și mie măcar un rost cît de mic, așa, pe lîngă ceilalți.

(*Întră dr. Lascu.*)

LASCU : Am să mă duc acasă, Letiția.

Ce faci, mamă ?

MAMA (*grăbită*) : Du-te, du-te, dragul mamei. Noapte de noapte stai, noapte de noapte.

LETIȚIA : Haide, e vremea să ne odihnim toți. Încearcă, mamă, să dormi și dumneata.

MAMA : Am să mă duc în saloane, poate vrea vreunul ceva. (*Mama iese ușor cum a venit.*)

LASCU : I-a scăzut febra bolnavului meu, sînt liniștit.

LETIȚIA : Mihai !

LASCU : Da.

LETIȚIA : Ce-ai spune tu dacă m-aș mărita cu doctorul Serafim ?

LASCU : Tu ? Cu Serafim ? Pentru ce ?

LETIȚIA : Pentru că vrea el, alt motiv nu văd nici eu.

LASCU (*speriat*) : Te simți alfit de singură ?

LETIȚIA : Știu eu ! Cîteodată. Prostii. Am glumit. Noapte bună.

(*Sună lung o sirenă de salvare.*)

LASCU : Salvarea ! A venit o urgență !

LETIȚIA : Cine e de gardă în seara asta ?

LASCU : Doctorul Lazăr Turcu. Mă duc și eu să văd ce e.

LETIȚIA : Oh ! Te cunosc ! Dacă ai să vezi, n-ai să mai pleci acasă.

(*Sora Viorica intră repede.*)

VIORICA : Doctorul Lascu a plecat ?

Tovarășe doctor, a venit o urgență.

LETIȚIA : E doctorul Turcu acolo.

Aveți obiceiul să-l chemați totdeauna pe doctorul Lascu. (*Lascu iese.*) Omul ăsta nu mai are un ceas de odihnă.

VIORICA : Adevărat, așa ne-am deprins. Fiindcă doctorul Lascu nu refuză niciodată. Se scoală și din somn și vine, chiar cînd sînt alții de gardă. Numai să-i telefonăm !

LETIȚIA : În spitalul ăsta n-are să fie niciodată o disciplină adevărată.

VIORICA : Oh ! Dacă nici la noi nu e disciplină ! Toate merg ca un ceasornic, numai doctorul Lascu n-are ore și normă, pentru că așa vrea el.

LETIȚIA : Cine a fost adus ? O naștere ?

VIORICA : Nu, un bărbat.

LETIȚIA : Accident ?

VIORICA : Nu cred. O criză de...

(*Lascu năvălește în scenă.*)

LASCU : Letiția ! Știi cine a fost adus ?

LETIȚIA : Cine ?

LASCU : Andrei Manta !

LETIȚIA (*incremenită*) : Andrei ?

LASCU : Era pe teren. La Scăeni, cînd trecea pe acolo adică, a fost prins de o criză de ficat. A zăcut de ieri acolo cu un medic de dispensar lîngă el, care n-a putut să-l scoată din criză, cu toate eforturile. A venit cu el. I-a adus o Salvare.

LETIȚIA : Și ce facem ? Îl ducem la București ? Cerem un avion sanitar ?

LASCU : Nu cred că e transportabil.

LETIȚIA : Operezi ?

LASCU : Vino, te rog, întîi să-l vezi și tu, să stabilim diagnosticul. În orice caz, să pregătească sala. Viorico, du-te și pregătește.

(*Viorica iese.*)

LETIȚIA : Crezi că e... foarte grav ?

LASCU : Cred. Dacă îl pot ține pînă mîine dimineată, dacă fac să-i scadă febra, atunci chem de la Iași pe Marin și de la Cluj pe Dinu.

LETIȚIA : Te temi să-ți iei singur răspunderea ?

LASCU : Nu e vorba de răspundere. Pentru Andrei trebuie să facem tot ce se poate pe pămînt și în cer, dacă ar fi vreo putere în cer. Marin Banu și Dinu Gheorghiu sînt cei mai mari chirurghi azi, la noi. Îi aducem.

LETIȚIA : Nu chemi pe cineva și de la București ?

LASCU : Dacă vin ei, nu mai e nevoie. Ei îl și iubesc pe Andrei.

LETIȚIA (*împietrită*) : E foarte rău ?

LASCU : La prima cercetare. Mă duc la el. Vii și tu ?

LETIȚIA : Am să vin acum. Da, vin și eu. (*Amar.*) Și o să fim iar toți cinci împreună, ca acum douăzeci de ani, cînd am pornit în viață. Așa s-a întors Andrei în grădina noastră ! (*Brusc.*) Să mergem repede, Mihai ! (*Ies.*)

Biroul direcției. Mult alb, sobrietate, citeva plaușe. Sora Viorica aranjează hirtile de pe biroul Letiției. Mama, în picioare, îi urmărește mișcările. E dimineața, devreme.

VIORICA: Ai mâncat, mamă? Te-ai îmbrăcat? Ești gata de la șapte dimineața?

MAMA: De mult, draguță, de mult. Doarme cine are după ce se odihni, dar eu?!

VIORICA: Alergi toată ziua ca un șoarece. Ar trebui să cazi seara de oboseală. Sau să te odihnești de cât ai trăit.

MAMA: Pentru asta e bun mormintul, draga mamei, pentru asta e făcut. Te așază în el, și te odihnești. E bine rinduită, e cu socoteală și treaba asta. Dar cât mai trăiești, la ce bun să zaci ca piatra? Dacă mai ai suflut în tine, cere să faci ceva cu el.

VIORICA: Uite-l!

MAMA: Pe cine?

VIORICA: Un dosar pe care îl rătăciserăm. Iese azi Matache, cel cu ulcerul, și îi pierdusem dosarul.

MAMA: Iese Matache? Of, bine că iese și el, draguțul!

VIORICA: De draguț, ce e nu mai știam cum să-i închidem gura și cum să-l vindecăm mai repede, să scăpăm de el. Bolnav mai îndrăcit n-am văzut de când sint eu soră.

MAMA: Îl durea, săracu'!

VIORICA: Se mai stăpânește omul. Mai ales un bărbat trebuie să știe să se stăpânească.

MAMA: Dacă îl doare tare, bărbatul se sperie. Femeia e deprinsă cu durerea, femeia e șubredă, dar bărbatul e tare. El e obișnuit să fie puternic și întreg. Când îl doare și vede că puterea aia mare a lui a slăbit, se sperie. Când se vede topit și dărîmat, ce-și spune el? Că s-a isprăvit și viața, asta e! Și atunci nu mai are stăpînire, pentru că i-e frică de moarte! Vezi, dacă e tînăr, i-e tare frică. El n-are încă nevoie de hodină, nu!

VIORICA (ride): Mi se pare, mamă, că tare ți-e milă de băbați!

MAMA: Și de băbați, draguță, și de băbați.

VIORICA: Să mergem, că vine tovarășa directoare și ne ia la zor.

MAMA: Nu ne ia.

VIORICA (rizînd): Biciul lui Dumnezeu!

MAMA: Ea? Mititica!

VIORICA: Și ea o fi bună pentru dumneata?

MAMA: O femeie, draga mamei, o femeie e și ea. Trebuie să se încrunte, ca să ție ordine aici. Un suflut de turturică, da' se încrunță, ce să facă? E nevoie!

VIORICA: Pe Atila l-ai cunoscut? Era bun?

MAMA (nevinovat): Nu, pe el nu l-am cunoscut. Poate că ăla o fi fost rău, că sînt și răi pe lume. Dar pe el nu-l știu. (Viorica vrea să plece.) Soră!

VIORICA: Ce e?

MAMA (șovăie): Și cu cel adus aseară... cum e?

VIORICA: Dumneata cred că știi mai bine decît mine. Trebuie să te fi învîrtit toată noaptea pe coridor, prin fața odăii lui.

MAMA: Of, dacă aș fi eu doctor...

VIORICA (ride): Pe toți i-ai scăpa, nu-i așa? Dumneata ai merge la sigur!

(Aceleași, Letiția, Lascu.)

LETIȚIA: Respiră un minut, stai aici, pe scaun, bea o cafea tare și să stăm de vorbă. Soră Viorica, cere o cafea tare, într-o halbă dacă au. (Sora Viorica iese. Lui Lascu.) Nu vrei să te întinzi puțin aici, pe canapea?

LASCU: M-am culcat din cînd în cînd pe celălalt pat din rezerva lui.

LETIȚIA: Se și vede pe fața ta că ai dormit.

LASCU: Parcă tu ai dormit mult! Mereu ai coborît în spital.

LETIȚIA: Eu? Am coborît de două ori și restul timpului am dormit. (Dă cu ochii de Mama; cu același glas blajin cu care îi vorbește totdeauna.) Ce cauți aici, mamă? Hai, du-te în odaia dumată! Te rog! Ai făcut tivurile la șervețele? Încă nu? Ce-o să ne facem noi fără șervețele?

MAMA (grăbită): Mă duc, mă duc, mă duc să le fac.

LASCU: Știi ce multe ne trebuie!

MAMA: Mă duc, mă duc, am să fac foarte multe pînă diseară. (Mama iese.)

LETIȚIA: Ai lăsat pe cineva lingă el?

LASCU: Pe doctorul Lazăr Turcu. A venit adineaori.

LETIȚIA (cu tonul ei obișnuit, energetic): Marin Banu a spus că va veni

- cu trenul. Nu se auzea foarte clar la telefon, dar a înțeles el ceva și a făgăduit.
- LASCU : A făgăduit ! Nu se putea să nu vină, când a auzit că e vorba de Andrei.
- LEȚIȚIA : Nu știu dacă a înțeles despre cine e vorba, nici dacă m-a recunoscut pe mine, hîrîia ceva, ca o mașină de tăiat lemne, în receptor. Esențialul e că vine. Că e vorba de un bolnav important, asta sînt sigură că a înțeles.
- LASCU : De ce vrei să fi înțeles una și nu și cealaltă ?
- LEȚIȚIA : Nu știu, dar mi se pare că în toată acea harababură de sunete, gradul lui Andrei, pe care l-am răcnit cît am putut, a fost decisiv.
- LASCU : Ai să-l vezi ! Ah, ce lecție are să fie pentru scepticismul prietenei mele Lețitia !
- LEȚIȚIA : Bine că ai putut să-l menții în aceeași stare pînă dimineța.
- LASCU : În orice caz, nu e mai rău. Dar cunoștința nu și-a căpătat-o decît vreo jumătate de ceas. Atunci m-a recunoscut ! (Se frămîntă.) Ar trebui să mă duc la gară, să-l întîmpin pe Marin Banu.
- LEȚIȚIA : Ai tot timpul. Ne trimite o mașină de la raion.
- LASCU : Și Dinu Gheorghiu, la ce oră vine ?
- LEȚIȚIA : Am vorbit cu fetița lui cea mai mare. De data asta se auzea limpede. De Dinu sînt și eu convinsă că are să găsească un mijloc să vină cît mai iute.
- LASCU (triumfător) : Va să zică, știți ce fel de om e Dinu ! Aseară parcă uitaseși.
- LEȚIȚIA : Aseară, poate că mai mult decît în oricine, îmi pierdusem încrederea în mine. (Ride.) Nu te speria, nu de tot. Când îți ceri mult, vezi uneori că dai foarte puțin și te superi pe lumea întreagă. În sfîrșit... Sala e pregătită ?
- LASCU : Da. Din nou.
- LEȚIȚIA : Tu știi că ești un mare chirurg, doctore Mihai Lascu ?
- LASCU : Nu știu dacă sînt mare sau mic, dar știu că există alții mai mari decît mine. În cazul lui, nimic nu e sigur, și trebuie să iei toate măsurile.
- LEȚIȚIA (incet) : Crezi că e cancer, Mihai ?
- LASCU (la fel) : Nu știu. (Pauză.) S-ar putea să nu fie. Noi, doctorii, avem azi psihoza cancerului mai mult decît bolnavii.
- (Sora Viorica aduce o cafea și iese.)
- LEȚIȚIA : Bea puțin.
- LASCU (bea) : Cînd l-am văzut ultima oară, arăta rău, dar avea în el aceeași putere. Nu fizic, cînd vorbea. Și acționa la fel. Pentru el, parcă nimic n-ar fi greu și nimic cu neputință. Nu se îndoiește, nu se teme, nu obosește Andrei. Ca acum douăzeci de ani. Ca acum douăzeci și trei de ani, cînd a fost închis. (Se ridică.) Să mă pregătesc.
- LEȚIȚIA : Mai ai o jumătate de ceas. Ți-ai băut cafeaua ? Bine. Da, voiam să te mai întreb : crezi că cu inițativele astea, n-am rănit nici o susceptibilitate ?
- LASCU : Nu pricep.
- LEȚIȚIA : Dinu Gheorghiu, pe care l-am chemat de la Cluj și în alte cazuri grave, sau Marin Banu, pe care îl chemăm pentru prima oară de la Iași, n-au să fie ofensați fiecare de prezența celui alt ? Sînt amîndoi chirurgi ! Să nu li se pară o dovadă de neîncredere ! Dacă unul era internist, era altceva.
- LASCU : Cum te poți gîndi la așa ceva ? Cînd e vorba de Andrei ? Doar toți am fost laolaltă cîndva, mai tineri puțin decît Andrei, și ne-am socotit ucenicii lui.
- LEȚIȚIA : Sînt ani de atunci. Nu uita că azi sînt celebri. În sfîrșit, om veda.
- LASCU (sigur) : Ai să vezi, în adevăr. (Intră sora Viorica.)
- VIORICA : Tovarășe doctor, cel din salonul cinci vă cheamă.
- LASCU : Cel cu operația la rinichi ? (Jenat, Lețitiei.) Știi, mă duc puțin... și mă întorc imediat.
- (Viorica iese.)
- LEȚIȚIA : O să mergem acum toți. Stai locului.
- LASCU : E un om neliniștit, cam fricos. Mă duc numai o clipă. (De la ușă se întoarce.) Lețitio, iartă-mă că te întreb. Ai spus aseară ceva. Te simți atît de singură ?
- LEȚIȚIA : Eu ?
- LASCU (încurcat) : Vorbeai despre doctorul Serafim...
- LEȚIȚIA : Naiba știe ce gînduri îți trec prin cap uneori noaptea. (Sarcastic.) Nu știi că primăvara afectează și oamenii maturi, cînd e violentă și neașteptată ca asta de acum ? Ți place să bați cîmpii și să-ți sperii puțin prietenii.
- LASCU (timid) : Dacă te măriți încă o dată, n-ar trebui, știi, ca la prima ta căsătorie, să mai existe nepotri-

virii... Eu n-am nici un drept, dar voiam să-ți spun că Serafim e un băiat foarte drăguț, dar poate pentru tine...

LEȚIȚIA (scurt): Am făcut o glumă proastă, Mihai. Nici nu te mai gîndi la ea. Hai, du-te la bolnavul din salonul cinci. N-ai auzit că te cheamă? (Intră doctorul Petre Serafim.)

LASCU: Liniștea bolnavului contează mai mult pentru însănătoșirea lui decît orice medicament. Știi, eu de asta...

SERAFIM: Sărut mîinile! Bună dimineața. Factorul psihic, doctore Lascu, nu-i așa?

(Lascu iese.)

LEȚIȚIA: Un element de care dumneata nu te ocupi prea mult, doctore Serafim.

SERAFIM: Oh, dacă ești principială din clipa în care am intrat pe ușă, știu ce dimineață ne așteaptă pe toți.

LEȚIȚIA: M-ai văzut dumneata vreodată altfel decît principială?

SERAFIM: Nu, dar am dorit să te văd. (Pe alt ton.) Tovarășă directoare, aseară, cînd am plecat din grădină, furios și jignit, am înțeles mai bine decît oricînd că sentimentele mele pentru dumneata sînt adevărate și profunde. Nu-mi vorbi iar cu ironie și nu mă privi în glumă!

LEȚIȚIA: Uite, în clipa asta îți vorbesc foarte serios: azi e pentru unii dintre noi o zi foarte grea, foarte însemnată, foarte gravă. Nu mă pot gîndi la nimic altceva.

SERAFIM: Și eu aș fi vrut să-ți vorbesc, în sfîrșit, cu toată seriozitatea.

LEȚIȚIA: Amină.

SERAFIM: Nu crezi deloc în dragostea mea?

LEȚIȚIA (izbucnește): Ce importanță are azi dragostea dumitale și încă o mie de asemenea mofturi, mai mult sau mai puțin sofisticate, cînd acolo, în odaie... (Se stăpînește brusc.) Întocmește, te rog, o fișă. Uite aici un dosar nou. Ia-ți stiloul. Scrie. (Serafim se execută.) Manta Andrei, 48 de ani. Meseria... să punem activist. Studii: patru ani de medicină. Diagnosticul pus de mine și de doctorul Lascu aseară: litiază biliară cu angiolitită acută și stare de șoc. Cere analizele făcute astă-noapte și le adaugi la dosar.

SERAFIM: A sosit astă-noapte, bolnavul?

LEȚIȚIA: Da. Antecedente, ne va spune el dacă... cînd va putea vorbi. (Intră dr. Lazăr Turcu.)

TURCU: Bună dimineața.

LEȚIȚIA: L-ai lăsat singur?

TURCU: Nu, a venit doctorul Lascu să mă înlocuiască. Temperatura crește iar.

LEȚIȚIA (se uită la ceas): Dacă Lascu rămîne lingă el, trebuie să meargă altcineva la gară, să-l primească pe doctorul Marin Banu. Trebuie să fi venit mașina

SERAFIM (foarte interesat): Vine Marin Banu de la Iași? Adevărat? Am auzit că în curînd se mută la București, are să conducă un spital.

LEȚIȚIA (neatență): Totuși, trebuie să facem și vizita în saloane acum. Să împărțim forțele. Doctorul Ilarion a venit?

TURCU: E bolnav. A făcut o pneumonie. Nu vine. Sînt aici doctorii Andronescu și Vancea, în celălalt birou.

SERAFIM (agitat): Dacă credeți, în sfîrșit, mă duc eu la gară să-l întîmpin pe doctorul Banu.

(Intră Lascu.)

LASCU: Trebuie să rămîn lingă Andrei. Se petrece ceva ciudat. A mai venit și cineva cu o ocluzie intestinală. Nu mă pot duce la gară.

SERAFIM: M-am oferit eu.

LEȚIȚIA (zîbind): Ai să-i faci o impresie foarte bună.

SERAFIM (care nici nu mai ascultă): Ar trebui poate și niște flori.

LEȚIȚIA: Nu cred că e necesar.

LASCU: Ba da, sigur. (Scoate bani din buzunar.) Primește-l cu flori din partea spitalului. Să veniți repede.

SERAFIM (se aranjează în oglindă): În adevăr, e un eveniment! (Serafim iese.)

LASCU: Mă duc atunci la Andrei. (Cu un zîmbet.) Cum o fi arătînd acum Marin Banu? Ah! Cum aș fi vrut să-l primesc eu! De atîția ani mi-e dor de el! În sfîrșit, tot am să-l văd. Ce bucurie ar fi fost pe mine, dacă nu se întîmpla ce s-a întîmplat. I-am văzut fotografia în ziar. E tot frumos. El a fost totdeauna frumos. (Lascu iese.)

LEȚIȚIA: Mergem, doctore Turcu, fi luăm și pe ceilalți și începem vizita.

TURCU: Un singur lucru nu-i pot ierta doctorului Lascu: nu se cunoaște. Pentru el n-are cîntar. Uite, și acum, ar fi putut opera perfect... El nici nu-și dă seama de valoarea lui!

LEȚIȚIA: Dacă acolo, sus, ar fi ceva și cineva, și dacă făpturile acelea din picturi, care sînt înfățișate cu niște aripioare roz, ar popula pe undeva

văzduhul, să știi, doctoro Turcu, că ar fi foarte greu pentru noi să-l deosebim între ele, și ar fi o trudă mare... (Ies vorbind.)

(Scena e, o clipă, goală, apoi intră Mama și, peste o secundă, doctorul Dinu Gheorghiu)

MAMA (ține în mână un șervețel pe care îl ținește): Nimeni, nimeni! Îmi spune: nu umbla pe săli ziua, că ne încurci. Și deodată se aude din a șasea odaie un geamăt. Și alergă. Poți să stai locului? Un copil care geme! E și el copilul cuiva. Are treizeci de ani, dar tot e copilul cuiva. Dai fuga! Îl doare și poate că e singur. Tocmai ieșise sora, și el voia să-i scoată cineva pernă de sub șale și să i-o puie sub umăr. Nu umbla pe săli! Ușor de spus!

(Doctorul Gheorghiu intră ca o furtună.)

GHEORGHIU (e un om scund, foarte iute în mișcări, de o mare energie și spontaneitate. E îmbrăcat de drum): Bună ziua. Unde sînt doctorii?

MAMA: În saloane, domnule, în saloane, la bolnavi.

GHEORGHIU: Tovarășa directoare?

MAMA: Tot la bolnavi. (Tainic.) E vizita de dimineață.

GHEORGHIU: Nu e aici nici o soră, nimeni?

MAMA: Sînt eu, Mama.

GHEORGHIU: A cui mamă?

MAMA (ridică din umeri, trist. Pauză): Pe cine să-ți chem?

(Intră sora Viorica.)

VIORICA: Ah! Tovarășul doctor Gheorghiu! Ați sosit, tovarășe doctor! Chiar acum ați venit de la Cluj?

GHEORGHIU: Ce face tovarășul Andrei Manta?

VIORICA: Bolnavul adus aseară? O să vorbiți cu medicii. E rău. Trebuie operat în dimineața asta.

GHEORGHIU: Știu. De asta am venit. Să-l operez.

VIORICA: Mă duc să anunț că ați sosit. (Viorica iese.)

MAMA (încet): Să-l operezi, dragul mamei, că e foarte bolnav. Știu eu, am auzit astă-noapte, au alergat doctorii, s-au zbuguiat. Noi toți n-am dormit deloc. Știi să operezi bine, bine, așa ca să scape? Da?

GHEORGHIU: Așa cred, bunico. Dar dumneata de ce încurci locul pe aici?

MAMA (îndurerată): Încure? Pe cine încure eu? Intrasem așa, cu șervețelele astea ale mele.

GHEORGHIU: Nu te supăra. Sînt necăjit și eu.

MAMA: Nu mă supăr. Cum să mă supăr pe un om necăjit?

(Intră Letiția.)

LETIȚIA: Bună dimineața, Dinule. Cu ce-ai venit? Credeam că ai să pici cu avionul de nouă și jumătate.

GHEORGHIU: După telefonul tău de aseară, cînd mi l-a transmis Sanda, n-am mai avut liniște. Mă temeam că n-am să găsesc loc în avion. Am întrebat la toate instituțiile din Cluj dacă nu pleacă cumva o mașină sau un camion încoace, și abia pe la unu noaptea mi s-a spus de la fabrica de încălțăminte că trimit de dimineață marfă aici. L-am și trezit pe director din somn.

LETIȚIA: E perfect. Ritmul tău de odinioară!

GHEORGHIU: Am venit peste niște pantofi cu tocuri cui, dar n-am pățit nimic. Ce e cu Andrei?

LETIȚIA: Pe scurt: probabil, calculi în vezica biliară; Lascu îi crede și deplasați de un efort. Temperatură mare, stare de șoc.

GHEORGHIU: Cum a nimerit la voi?

LETIȚIA: Se întorcea de pe teren, de undeva din țară. Se pare că a poposit întîi într-un dispensar dintr-un sat. Probabil că el nu i-a lăsat pe cei de acolo să telefoneze la București, ca să nu alarmeze pe nimeni.

GHEORGHIU: Astă-vară, în vacanță, cînd l-am întîlnit la munte, i-am spus că nu-mi place ce se petrece cu ficatul lui. Dar nu se cruță și nu se odihnește niciodată. Nici vacanța nu și-a făcut-o toată. Mă duc la el.

LETIȚIA: Mai stai puțin. (Stăpînindu-și emoția.) Dinule, Mihai se teme de cancer. Mă tem și eu.

GHEORGHIU: Nu se poate! Nu se poate! Dacă Andrei... dacă și Andrei... Asta ar fi cea mai urîță zi din viața mea de medic. Aș urî medicina, de azi înainte, ca pe o neputincioasă, ca pe o impostoare!

LETIȚIA (o vede pe Mama, care a rămas într-un colț, lipită de perete): Mamă, iar te găsesc aici? Vrei cu tot dinadinsul să mă superi? Hai, du-te în odaia dumitale!

(Mama iese ușor.)

GHEORGHIU (surprins): E mama ta? N-am cunoscut-o niciodată.

LETIȚIA: Nu.

GHEORGHIU: Tu nu-l mai văzuseși de mult pe Andrei?

LETIȚIA: De aproape douăzeci de ani. Nici pe el, nici pe Marin Banu.

Ne-am risipit de atunci, de după război.

GHEORGHIU (*izbucnește iar*): Atunci poate că nu-ți dai seama ce-ar însemna să-l pierdem. Uite, am nevastă, copii, îi iubesc. Mă iubesc și pe mine, vreau să mă cruț când sînt în primejdie. Dar Andrei Manta, el e pentru mine tot ce e mai vrednic de iubit pe lume.

LETIȚIA: Știu, Dinule.

GHEORGHIU: El e așa cum trebuie să-și dorească orice om să fie, sau cum trebuie să-i dorim omului să ajungă. Dacă n-ar mai fi el, ar pieri pentru mine jumătate din frumusețea lumii și din bucuria vieții. Și cînd spun „frumusețe“, înțeleg tot, și adevăr, și... Ah! Tu poate că l-ai uitat.

LETIȚIA (*uscăt*): Nu l-am uitat.

(*Intră Lascu.*)

LASCU: Dinule! (*Iși string mîinile, emoționați.*) E foarte bine că ai venit. Îți mulțumesc.

GHEORGHIU: Ce să-mi mulțumești! Haidem la el!

LASCU: Nu vrei să așteptăm întii să vină și Banu? Acum trebuie să sosească.

GHEORGHIU: Care Banu?

LASCU (*bucuros*): Marin Banu, de la Iași. Marinică!

GHEORGHIU (*surprins neplăcut*): L-ați chemat și pe Banu?

LASCU: M-am gîndit, pentru că e vorba de Andrei, că e bine să fie aici cît mai multe forțe. Banu, de la o vreme, am auzit că face minuni.

GHEORGHIU (*rece*): Și pe mine de ce m-ați mai adus?

LETIȚIA (*apăsăt*): N-ai auzit? Ca să fie aici tot ce avem mai bun la ora asta în țară, pentru că e vorba de Andrei. Ar putea să te supere asta, Dinule?

GHEORGHIU: Nu, nu mă supără. Nu-mai că nu pricep, nu știu bine de ce, dacă vine el, trebuia să vin și eu. Marin e o somitate — știu, face minuni, știu și asta... Mă întreb însă ce aş mai face... Așa, puteați să-l aduceți și pe Popa, de la București. De ce nu?... (*Pauză.*) Nu. E foarte bine.

LASCU (*intimidat*): Am vrut să ne asigurăm de tot ce am crezut noi că...

GHEORGHIU: Bine, foarte bine. Da. Înțeleg. Iertați-mă. Am avut un moment de surpriză. (*Amar.*) Poate vom învăța și noi ceva de la Banu, ce spui, Mihai? Am auzit că are o mîină unică și o precizie în diagnostic absolut genială.

LASCU (*sincer*): Eu sînt sigur că am să învăț mult.

GHEORGHIU (*la fereastră*): Grădina noastră! În timpul războiului, cînd se mutase facultatea aici, în oraș, vă aduceți aminte că spitalul de la cealaltă margine a orașului, unde făceam noi practică, avea un fel de parc ca la cazărmi, ronduri înconjurate de pietre vîruite. Pe cînd grădina asta, acum, grădina de atunci... (*Se aude o mașină oprindu-se afară.*)

LETIȚIA: A venit Marin.

GHEORGHIU (*repede*): Mă duc o clipă să-l văd pe Andrei. Mă întorc. (*Gheorghiu iese.*)

LASCU: Dinule, să nu... Stai, să-l primum! Dinule! (*Iese după el.*)

(*Prin altă ușă intră dr. Marin Banu, urmat de dr. Serafim. Banu e un om frumos, grav, sobru și elegant, solemn și ponderat în mișcări, vorbă și zîmbet. Se poartă pe sine ca pe un monument ambulant. Ține în mînă un buchet de flori. Chiar cînd e amical, are aerul că acordă o favoare.*)

LETIȚIA: Bine ai venit, domnule doctor! Cum a fost călătoria?

BANU (*șovăie privind-o*): Difícilă. Trenurile astea... Doamne! Letiția! Letiția Bucur!

LETIȚIA: Am simțit eu aseară, la telefon, că nu m-ai recunoscut.

BANU: Se auzea infernal. Mi s-a părut că disting alt nume: Manolescu.

LETIȚIA: Din păcate, am rămas cu numele fostului meu bărbat. Era prea complicat să-l mai schimb.

BANU: Ei! frumoasa Letiția din anii noștri tineri!

LETIȚIA: Ești obosit, Marine?

BANU: N-are importanță. Un tren zgomotos, niște vecini de cușetă care au vorbit pînă după miezul nopții. Am cumpărat amîndouă paturile în compartiment ca să am liniște, și n-am izbutit. Trenurile pe rețeaua internă încă nu sînt civilizate. La cinci dimineața a trebuit să schimb trenul! Neplăcut!

SERAFIM (*îl ajută să se dezbrace*): Vreți să vă pregătim ceva cald? Un ceai? O cafea?

BANU: Am luat micul dejun în vagonul-restaurant. Mulțumesc, colega. (*Letiției.*) Va să zică, în acest oraș ai rămas? Ești directoarea spitalului? Felicitările mele!

LETIȚIA: Cred că tu ești cel de felicitat dintre noi toți.

BANU (*fals modest*): Oh! Oh! Lucrul cel mai grav e că îmbătrînim.

LEȚIȚIA : Ți-ai dat seama de asta uitându-te la mine?

BANU : Deloc, deloc! Nu mai ai zulfii de odinioară, te piepteni sever, nu mai sari ca o veveriță, mergi ca o doamnă, dar, altfel, ești absolut aceeași. (*Către Serafim.*) Eram atunci un grup de prieteni, și toți i-am plătit tributul dragostei noastre tovarășei directoare a dumi-tale.

SERAFIM : Mi se pare lucrul cel mai firesc. Toți îi plătim și azi acest tri-but.

LEȚIȚIA : Să ne întoarcem la pro-blema noastră, Marine.

BANU : Bun.

LEȚIȚIA : Întii îți mulțumesc că ai venit.

BANU : Un medic nu poate face alt-fel. Aveți o sală de operații bine uti-lată? Am impresia că spitalul e cam mic.

LEȚIȚIA : O sală de operații bună. Chirurgical nostru a realizat o sală model.

(*Intră Lascu.*)

LASCU (*se oprește o clipă în fața lui Banu, aproape intimidat. Se vede bine că Banu nu-l recunoaște pe loc*): Bine ai venit... (*Brusc se repede și-l îmbrățișează.*) Marinică! (*Banu, care se ridicase solemn în picioare, rămâne uimit.*) Marinică! Marinică! Dragul meu! Bine că ai venit, Mari-nică!

BANU : Mă bucur că... (*Îl recunoaște.*) Mihai! (*Devine aproape cald.*) Tu ești, Mihai? Bine, dar voi mă țineți numai în șocuri azi? Nu vă e milă de inima mea? Nimeni nu mi-a spus, nici la telefon, nici la gară, că am să dau de voi doi aici! Mă întorc în orașul studenției, după douăzeci de ani, și mă întâlnesc piept în piept cu martorii tinereții mele! Mihai Lascu! Mă băiet, mult e de când nu ne-am mai văzut!

LASCU : Eu te-am mai văzut prin ziare, te urmăresc pas cu pas, sînt mîndru de fiecare succes al tău, în țară sau în străinătate! Eu știu tot! SERAFIM : Toți vă urmărim!

BANU : Aici te-ai îngropat și tu, Mi-hai? (*Se corectează.*) De cîți ani lucrezi în orașelul ăsta drăguț, dar cam mort de când s-a mutat din nou facultatea?

LASCU : De vreo cincisprezece. Am fost întii la o mină, am fost... Lasă, ne povestim pe urmă. Întii, să-l vezi. SERAFIM (*serviabil*): Să vă conducem.

BANU (*profesoral*): Radiografii, ana-lize, dați-mi tot.

LEȚIȚIA : Radiografii n-am avut cînd face. Analizele îmi par aproxima-tive.

BANU : Dați-mi voie să le văd întii. Bolnavul e în vîrstă?

LASCU (*uluit*): Cum în vîrstă? An-drei? Cu trei ani mai mare decît noi.

BANU : Care Andrei?

LEȚIȚIA : Andrei Manta. Nu m-ai auzit aseară?

BANU (*de data asta, chiar emoționat*): Andrei Manta? Al nostru? El e bol-navul?

LASCU : N-ai știut?

BANU : N-am știut. Am venit să ope-rez un activist, un tovarăș de la București, care a avut un accident pe teren. Atît am știut. Andrei? Vai de mine! Și e atît de grav?

LEȚIȚIA (*care se uită mai mult la Lascu de data asta*): Foarte grav.

BANU : Dați-mi repede analizele.

SERAFIM : Să le aduc din rezerva bolnavului?

LASCU : Da, le cercetează acum doc-torul Dinu Gheorghiu. Poștește-l și pe el aici, te rog, doctore. Sau tri-mite o soră să-l invite. Pe urmă, mergem toți la Andrei.

(*Serafim iese.*)

BANU : Doctorul Dinu Gheorghiu ? Dinu ? Lucrează și el aici ? De cînd ? A fost mutat?

LASCU : Nu. La Cluj.

LEȚIȚIA (*autoritar*): L-am chemat și pe el.

BANU (*de gheață*): De ce?

LEȚIȚIA : Ca să vă avem lingă An-drei, întii pe tine, apoi...

BANU (*o intrerupe*): Doctorul Mihai Lascu putea foarte bine să mă asiste. (*Se domînă, profesoral.*) În sfîrșit, prudența nu e niciodată prea mare. (*Zîmbește îngăduitor. Intră Dinu Gheorghiu.*)

GHEORGHIU : Bună ziua, Marine. Bi-ne ai venit!

BANU : Bună ziua, Dinule. Tristă în-tîlnire, foarte tristă!

LASCU : Nici voi nu v-ați mai văzut de atunci?

GHEORGHIU : Ne-am mai întîlnit la cîteva congrese, dar tot la distanțe mari de timp.

BANU (*citind analizele*): Nu sînt con-cludente. Un halat!

SERAFIM (*se repede cu un halat*): Poftiți!

BANU (*care se îmbracă în dreptul fe-restrei, își aruncă ochii afară*): O să

procedăm... mi se pare... mi se pare
că grădina asta...

LEȚIȚIA: Spitalul e clădit pe locul
pe care era căsuța aia părăsită din
grădina în care învățam noi.

LASCU: În care l-am cunoscut pe
Andrei.

GHEORGHIU: În care ne întâlneam
să stăm de vorbă mai bine decât
în chițimiile în care locuiam.

BANU (după o mică pauză, în care s-a
uitat pe fereastră, se întoarce emo-
ționat. Îi privește și, după o secundă,
cu un ton de conducător): Să mer-
gem la Andrei!

CORTINA

(care se ridică, din nou, foarte re-
pede)

T A B L O U L 3

Banu, Lascu, Gheorghiu, Lețitia, Turcu, Serafim, Viorica. Un cabinet mic, alb, în care medicii se pre-
gătesc pentru operație, se spală pe mâini, se îmbracă.

BANU (preocupat, grav, în tensiune,
aproape uitînd să fie solemn): Doi
calculi pe canalul coledoc. Infecție,
care a înaintat spre căile biliare su-
perioare. (În vremea asta, toți se
pregătesc pentru operație.)

TURCU (încet, lui Lascu): Exact asta
ai spus și dumneata. (Nimeni nu-l
ia în seamă, nici măcar Lascu.)

SERAFIM: Ați simțit asta la palpat?
Extraordinar! De altfel, auzisem eu
că dumneavoastră puneți diagnosti-
cul fără ajutorul radiografiilor și al
analizelor, și că e totdeauna exact.
BANU: Acum, cînd îl deschidem, vom
verifica.

LEȚIȚIA: Doi calculi, spui?

BANU: Nu trei, nu unul. Doi!

LASCU: Astă-noapte, cînd a avut ci-
teva clipe de luciditate, mă liniștea
el pe mine, de parcă, dintre noi
doi, eu aș fi fost bolnavul.

GHEORGHIU: Întreg organismul lui
e slăbit. Nu s-a îngrijit niciodată.

BANU: Oamenii ăștia sînt criminali
față de ei înșiși. E înșurat? Are
copii?

LASCU: Nevasta i-a murit. Am im-
presia că n-a avut niciodată o viață
a lui, de familie.

GHEORGHIU: E teribil de slab. Cînd
l-am dezbrăcat adineaori și i-am vă-
zut trupul, m-am înfiorat. (Rostește
greu.) Voi știați că a fost torturat
în închisoare? Ați văzut ce urme de
răni vechi are?

(Tot ce se va spune mai departe va
fi pe o emoție crescîndă.)

BANU: Atunci? Cînd noi îl așteptam,
și el...

LASCU: Atunci. Nu ne-a povestit nici-
odată, dar eu l-am mai văzut o dată
dezbrăcat și am înțeles.

LEȚIȚIA: Cînd a ieșit, nu povestea,
n-avea timp să se uite înapoi. Privea
numai înainte.

GHEORGHIU: Vă aduceți aminte de
ziua în care l-au luat?

BANU: Eram la tine, în odaia ta de
pod, Mihai. Cred că pe o stradă
aproape de aici. Ajungeam pe sub
un zid lung, de cetate; stai, mi-aduc
aminte. Eram la tine, Mihai, și ai
venit tu, Dinule, și ne-ai spus. Îți
tremurau buzele, îți curgeau lacri-
mile, dar vorbeai, vorbeai, și începeai
iar să povestești de la început, și
pînă tîrziu nu te-am putut opri.

LEȚIȚIA: Abia a doua zi mi-ai spus
și mie.

(Bărbații o privesc parcă cu mila de
atunci.)

LASCU: Nu știam deloc cum să-ți
spunem. Ne temeam că atunci cînd
ai să afli... (Se oprește de parcă ar
fi spus prea mult.)

GHEORGHIU: În viața mea nu m-am
simțit mai singur ca în noaptea aceea.
Adică, eram toți trei, dar cum noi
trei eram unul singur, ce singuri
eram fără el!

LASCU: Stăteam apoi în fața prefec-
turii seara. Auzisem că seara le dă
drumul. Și era o iarnă!

BANU: Abia atunci am priceput tot
despre el. Și am prins înțelesul fie-
cărui cuvînt al lui.

LEȚIȚIA: Și faptul, care mi se părea
ciudat, că nu-și îngăduia nici o bucu-
rie personală. Am priceput că n-a-
vea timp pentru asta.

SERAFIM (lui Banu): Mănușile?

BANU: Încă nu. (Continuă să se
spele.)

TURCU (enervat, lui Serafim, încet):
Și mai ce? Ajută-l!

GHEORGHIU : Mă gândesc totdeauna: ce-aş fi fost eu, dacă nu l-aş fi întâlnit atunci, în 1939? Poate că nici în război n-aş fi avut concepţia pe care am avut-o, nici mai târziu. La legionari e probabil că n-aş fi ajuns, dar rămâneam un dezorientat încă poate câţiva ani.

LASCU : Omul ăsta te face să iubeşti şi pietrele pe care calci, aşa ştie să cuprindă şi să pună în lumină.

BANU : Era şi aspru, când trebuia. LASCU : E şi acum, dar numai când trebuie. Şi asprimea lui se naşte din dragoste.

LETIŢIA (cu un accent de sinceritate care îi scapă) : Doamne, cum am putut să nu-l vedem atîta ani? La ce ne-a folosit tăria asta?

(Lascu îi pune mîna pe braţ, ceilalţi nu sînt atenţi.)

BANU : Soră!

(Viorica începe să-i dea mînuşile, masca etc.)

GHEORGHIU (pregătindu-se şi el) : Vă aduceţi aminte de ziua în care s-a întors?

LASCU (pregătindu-se) : Douăzeci şi şase august.

GHEORGHIU : Eu ieşisem din spital, eram aici. Mi se vindecase piciorul rănit. Stăteam la tine, Marine.

BANU : V-a căutat pe voi, nu v-a găsit, a venit la mine. Era seara. (Simplu şi grav.) Cît am fost de fericiţi în seara aceea ! Doamne, cît poate fi omul de fericit cîteodată !

VIORICA (şi-a pus şi ea o mască de tifon, ia tava de instrumente) : Restul sînt în sală.

GHEORGHIU (îi ia tava) : Nu e nevoie de dumneata, soră. I le dau eu.

LASCU : Noi.

BANU (face un pas spre uşa sălii de operaţie, se întoarce spre ei. Toţi patru se privesc intens peste măşti, în vreme ce ceilalţi stau deoparte şi simt emoţia momentului) : Băieţi ! Acum trebuie... Trebuie!

CORTINA

(Pauză de act)

T A B L O U L 4

Acasă la dr. Lascu. Odaie drăguţă, living-room şi sufragerie în acelaşi timp. Are ceva viu, proaspăt în simplitatea ei. Fereastră mare în fund. Letiţia, Mariana.

MARIANA (o femeie graţioasă, plăcută, aproape nesigură de ea din pricina modestiei) : Acum e în afară de orice primejdie?

LETIŢIA : Un procent de primejdie rămîne totdeauna după o asemenea operaţie. Important e faptul că n-a fost lucrul de care ne temeam.

MARIANA : Ce să mai pun pe masă? Ar fi fost bine ceva verde, crud, dar n-am avut timp... Mihai s-a liniştit ?

LETIŢIA : Cred că pînă acum, da. El operează încă, mai avea două intervenţii. Nu te mai roti atîta în jurul mesei, că e foarte bine. E destul.

MARIANA : Dacă aş fi pus masa în curte, poate că era mai frumos. Mi s-a părut că vine ploaia, şi uite, n-a venit. Banu a operat?

LETIŢIA : Marin Banu.

MARIANA : Şi Dinu Gheorghiu?

LETIŢIA : L-a asistat ca o soră, i-a servit instrumentele. A stat în umbra lui.

MARIANA : Dinu? A făcut el asta? Vezi, eu îl socoteam un orgolios. Nu l-am cunoscut bine pînă azi.

LETIŢIA : În împrejurarea asta era cel mai bun lucru pe care îl putea face. A priceput-o, nu ştiu dacă atît de bine cu mintea, cît cu inima. Dacă ar fi fost vorba de alt pacient, n-ar fi procedat la fel.

MARIANA : La două au spus că vin?

LETIŢIA : La două. Eu aş vrea să fie exactă, pentru că la cinci trebuie să plec la un curs.

MARIANA : În oraş, aici?

LETIŢIA : Nu, la şcoala de surori din Roata. Am de făcut şi douăzeci de kilometri pînă acolo. (Se uită pe fereastră.) Vine Dinu Gheorghiu!

MARIANA (se îndreaptă spre uşă) : Şi Mihai iar are să întîrzie... (Iese şi, peste o clipă, se întoarce cu dr. Gheorghiu.)

(Aceleaşi, dr. Dinu Gheorghiu.)

GHEORGHIU : Ai venit acum de la spital, Letiţia? Cum mergea?

- LEȚIȚIA : L-am lăsat încă în camera de reanimare. Mergea normal.
- GHEORGHIU : Eu am fost la telefoane, am vorbit cu Clujul, cu clinica mea, am dat niște indicații pe care n-am avut când să le las. Am așteptat legătura telefonică un veac.
- LEȚIȚIA : Puteai vorbi de la spital.
- GHEORGHIU : Am avut nevoie să ies la aer, să umblu pe străzi. N-a fost fleac emoția asta de azi.
- MARIANA : Trebuia să vii aici, stăteai în curte, sub pomi, și așteptai telefonul.
- GHEORGHIU : Mai știu eu ce trebuia? (Brusc.) Banu a operat frumos.
- LEȚIȚIA : Foarte frumos.
- GHEORGHIU : Are o exactitate, o relație în mișcări, o economie, care m-au impresionat. Și după ce își pierde apretul ăsta, pe care l-a așezat probabil cu multă grijă pe persoana lui, începi să-l recunoști. Da, azi mi-a fost din nou foarte drag.
- MARIANA : Mihai îl iubește foarte tare. Seri întregi îmi povestește despre el și despre voi toți. Se pare că nimeni n-a avut o tinerețe mai fierbinte ca a voastră.
- LEȚIȚIA : Cred că toți oamenii, când își aduc aminte de tinerețea lor, socotesc că, dureroasă sau mizeră, fericită sau plină de griji, a fost mai frumoasă decât a tuturor celorlalți. Tinerețea în sine e o calitate atît de mare, care, mai tîrziu, în amintire nu se poate compara cu nimic.
- GHEORGHIU : Dar noi am avut ceva în plus, peste tinerețea de care își poate aduce aminte fiecare om. Am avut prietenia.
- LEȚIȚIA : Și alții au avut prieteni, dar poate fenomenul contopirii și al elanului comun, născut din același proces sufletesc, de natură vulcanică, aș spune, dacă aș vrea să mă exprim pompos, fenomenul ăsta nu s-a mai petrecut în mulți, cu aceeași vigoare, cu aceeași concordanță.
- (Se aude soneria.)
- MARIANA (în panică): A venit Banu! Și Mihai nu-i aici! Trebuie să-i deschid!
- LEȚIȚIA (rizînd): Da, cred că ar fi mai potrivit să-i deschizi decît să-l lași afară.
- (Mariana iese.)
- GHEORGHIU : E draguță! Mi se pare și foarte naivă.
- LEȚIȚIA : Dacă spunînd „naivă”, înțelegi „prostută”, să știi că n-ai nimerit. E de-o bună credință în care
- n-o poate egala decît un singur om: Mihai.
- (Intră Mariana cu Banu.)
- BANU (și-a recăpătat morga de dimineață): Din nou bună ziua! Dar Mihai?
- MARIANA : Trebuie să vină. A mai avut două operații.
- LEȚIȚIA : A fost interesantă plimbarea?
- BANU : Extrem! Se fac, se fac lucruri deosebite. Am vizitat, cu tovarășul acela de la raion, care de altfel e foarte amabil, și șantierul viitorului sanatoriu, și șantierul Combinatului. Eu, frumoasă doamnă (se adresează Marianei), am foarte rar prilejul să mai văd și altceva decît pacienți și probleme medicale. Așa că atunci cînd întîlnesc acest gigantic fenomen al nașterii unei lumi noi, mă simt cutremurat. Noi, generația noastră, sîntem martorii și, să nu fim prea modești, puțin, în parte, și autorii. Da, da!
- GHEORGHIU : Mai bine să fim modești.
- BANU (bănuitor): Dinule dragă, sper că nu vrei să-mi iei arma cea mai eficientă: luciditatea.
- LEȚIȚIA (repede): Marine, ai făcut azi o operație admirabilă. Te-au înconjurat toți, de toate părțile, cu atîtea felicitări, te-au coplesit atît de tare, încît n-am mai avut loc să mă strecor printre ei. Te felicit!
- BANU (smerit): Oh! Oh! Te rog!
- GHEORGHIU : Da, a fost o operație ca o lecție de perfecțiune.
- BANU (flatat): Să nu exagerăm! Căzul îmi dictează stilul, te constrînge la el.
- MARIANA : Am să aduc totuși niște aperitive. (Iese.)
- LEȚIȚIA : Ar fi bine, cred, să dau un telefon la spital, să mă mai interesez de Andrei.
- BANU : Dacă se urmează exact pre-scriptiile pe care le-am lăsat, nu se poate întîmpla nimic.
- GHEORGHIU : Natura are uneori și jocuri neprevăzute. Mă duc la telefon. (Iese.)
- BANU (pușîn agasat): A fi medic înseamnă a înlătura neprevăzutul.
- LEȚIȚIA : Rămîne în medic și o fărîmă de om care se teme.
- BANU (zîmbînd): Un medic trebuie să uite că e om, ca să procedeze corect.
- LEȚIȚIA : Să devină, adică, un creier electronic?

BANU : Nu, un supraom. Sentimentele fac mîna să tremure și lasă haosul să invadeze în ordine. Dacă după ce am intrat în sala de operații mi-aș mai fi adus aminte că obiectul era Andrei, cred că n-aș fi izbutit cum am izbutit.

LEȚIȚIA : Stai puțin! Nu m-am gîndit nici o clipă că dacă tai un abces, îl tai pe jumătate, de mila pacientului. Chestiunea e alta, adică despărțirea și îmbinarea tărimurilor de participare și obiectivitate în cazul unui medic.

BANU : Farmecul tău a stat totdeauna în îmbinarea și despărțirea tărimurilor. Ai făcut-o cu mare artă.

(Gheorghiu intră.)

GHEORGHIU : Lui Andrei îi merge normal. Mihai operează acum o apendicită. E aproape gata.

BANU : Trebuia să meargă normal.

GHEORGHIU : Ce spuneai despre marea artă a Letiției?

BANU : Spuneam că a fost și este încă o mare vrăjitoare.

GHEORGHIU : Și nici măcar nu și-a dat vreodată osteneala pentru asta. I-a venit atît de ușor și de firesc. Uite-te la ea, Marine, nu-i așa că n-a îmbătrînit cu nici o zi?

(Mariana intră cu băuturi și aperitive, le așază pe o măsută.)

MARIANA : Vă rog să vă serviți. Și Mihai care nu mai vine!

GHEORGHIU : Vine, vine acum. (Ridică paharul.) Pentru tine, Marinică!

BANU : Pentru Andrei întâi! (Ciocnesc.)

GHEORGHIU : Pentru Andrei! Dacă l-aș fi pierdut pe Andrei, dragii mei, dacă l-am fi pierdut, n-aș mai fi putut niciodată să mă mai bucur întreg, plin, de nimic.

MARIANA : Mihai ar fi fost zdrobit.

BANU : Ce rău îmi pare că nu l-am văzut atîta timp, ce rău îmi pare!

GHEORGHIU : Nici eu nu-l vedeam des, dar vă mărturisesc că de cîte ori aveam un moment greu în viață sau în muncă, chiar dacă nu mă duceam la el, știam că există aproape cineva a căruia ușă mi s-ar fi deschis ziua sau noaptea, care m-ar fi ascultat, m-ar fi priceput, m-ar fi ajutat, certîndu-mă sau mîngîindu-mă, și asta e un lucru enorm. (Îi toarnă iar lui Banu.)

BANU : Încet, încet, Dinule. Eu nu beau niciodată.

GHEORGHIU : Cum? Deloc?

BANU : Cel mult un păhărel, și niciodată două băuturi în aceeași zi. Așa mă mențin.

LEȚIȚIA : Am impresia că și somnul, și masa, și odihna trebuie să-ți fie drămuite.

BANU : Absolut! Mă feresc să ajung vreodată la oboseală și să-mi fur măcar cinci minute din orele hotărîte pentru somn sau pentru lectură.

GHEORGHIU : Bine că izbutești. Eu n-am ajuns niciodată la asta, și nici n-am tîns, e drept.

MARIANA : Oh, dacă Mihai ar avea măcar o fărîmă de crutare pentru el!

LEȚIȚIA : Pe Mihai îl ține tînăr tocmai arderea asta continuă. (Îi toarnă lui Banu.) Să vedem ce face un om calculat, cînd bea al treilea pahar.

BANU (încină) : Poate că redevine tînăr, și nu numai înăuntrul lui, ci și în ochii tăi, vrăjitoarea anilor de altădată!

LEȚIȚIA : Ai să mă faci, Marine, să cred că m-ai iubit!

BANU : Acum s-o crezi? Ai știut la timp, ai crezut la timp, și tot la timp nu ți-a făcut nici o impresie!

LEȚIȚIA : Adevărat că la timp! Gîndește-te că îmi făcea! Cum mă descurcam eu azi cu un bărbat atît de celebru?

GHEORGHIU : Sau cu unul mai puțin celebru, ca mine? Era și mai rău!

MARIANA : Și Mihai te-a iubit, Letiție?

BANU : Oho!

LEȚIȚIA : Copilării, Mariano! Pentru fiecare, fantezia asta a durat mai puțin de un trimestru. Le-a trecut tuturor și am fost prieteni ca niște flăcăi serioși, toți.

BANU (ridică paharul) : Pentru voi, prietenii mei! Lucrezi mult, Dinule!

GHEORGHIU : Absolut nenormat. Nu se poate altfel. Dar nu mă plîng. N-am făcut încă nici o astenie nervoasă, deși e foarte modern. Am pînă acum șapte mii trei sute unsprezece operații, din care numai în cinci cazuri n-am putut salva pacienții.

BANU : Admirabil! Eu nu mai știu cîte operații am făcut. Asistenții mei țin o contabilitate exactă. Mi-au spus o cifră astronomică, dar am uitat-o.

GHEORGHIU (ridică paharul) : Pentru succesele tale!

BANU : Și pentru ale tale!

MARIANA : N-ar fi mai bine să ne așezăm la masă? Mihai, dacă mai

intră pe ușa spitalului un bolnav, e în stare să-mă mai întârzie.

BANU (care s-a încălzit de tot): De ce să ne așezăm la masă? Nu petrecem foarte bine și aici, la măsuță? Doi prieteni vechi, două femei încântătoare, o țuică fără pereche, și o mare bucurie pentru toți: Andrei care a scăpat!

GHEORGHIU (încălzit și el): Marinică, mai ai tu vesta aia cu blană de iepure?

BANU: Care vestă?

GHEORGHIU: A unchiului Tăsică! Vesta pepit cu blană de iepure, pe care...

BANU: ...pe care mi-o împrumutase unchiul Tăsică, după ce m-a pus să jur că nu i-o stric! Mă Dinule, vesta aia trebuia păstrată într-un muzeu al prieteniei!

GHEORGHIU (Marianei): O purtam toată, pe rînd, Andrei, Mihai, eu, Marin...

LEȚIȚIA: Cînd am avut pneumonie, mi-ați dat-o și mie. Toată cochetăria din mine s-a revoltat, dar mi-a prins foarte bine.

GHEORGHIU: Cînd am stat eu lângă Podul Vechi, la subsol, vă aduceți aminte, acolo unde era o umezeală lacustră, am pus definitiv stăpînire pe ea.

BANU: Am trecut adineaori pe lângă Podul Vechi. Am trecut și pe strada Morilor, unde am stat împreună cu Andrei o iarnă. Nu m-am mai gândit la locurile astea de ani de zile, dar adineaori mi s-a părut că recunosc fiecare gang, fiecare poartă, fiecare fereastră. Parcă nu trecuse nici o zi. Și gîndurile de atunci mi le-am reîntîlnit.

GHEORGHIU: Hei, săraca vestă! Ajunsesse ca o dantelă, dar vezi, era îmblănită! Mare prestigiu!

MARIANA: Mi se pare că povestești un act din „Boema”. Eu, care aveam paisprezece ani la sfîrșitul războiului, am avut altfel de tinerețe și altfel de studenție.

GHEORGHIU (grav): Din „Boema”? Nici o asemănare. Sigur că și noi am știut să facem uneori haz de necaz, dar tinerețea noastră n-a semănat nici a operă, nici a operetă.

BANU (sincer): Am fost destul de frămîntați noi.

GHEORGHIU: Problemele sociale, justiția și in justiția, durerea omenească în toată profunzimea ei, dreptul la fericire, la cultură, la libertate

al fiecărui om au fost de atunci preocupările noastre.

BANU: Și datoria fiecărui om față de ceilalți.

LEȚIȚIA: La asta ne-a deschis ochii Andrei.

GHEORGHIU: El a intrat în închisoare și noi am rămas la iumătate de drum. Pe mine m-au luat pe front, băieții au rămas în spitalul din oraș, încă studenți. O legătură era greu de stabilit în timpul războiului. O căutam și nu o puteam găsi...

BANU: Dar am intrat din primul ceas în rînduri. Cu tot ce se maturizase în noi în timpul războiului.

GHEORGHIU (izbucnește în ris): Ți-ai duci aminte de mansarda lui Timuș?

BANU: Cred că și azi mă dor coastele. Era un singur pat acolo, în care dormeam pe rînd cîte doi, iar ceilalți doi, pe podea.

GHEORGHIU: Dormeam! Vorbeam pînă dimineața.

BANU: Oh! tinerețe! Ce bine mi-o aduc aminte!

GHEORGHIU: O și simt, mă auzi, Marinică? De azi dimineață. Mi se pare, fiindcă am fost iar toți cinci împreună, că s-a întors, că e iar în mine, că sînt același, de atunci.

LEȚIȚIA: Ați și început să fiți aproape aceiași!

BANU: Cu voi, băieți, mi-e mai bine decît cu oricine pe lume!

(Întră Lascu, grăbit, zăpăcit, zîmbitor.)

GHEORGHIU (îl vede): Trăiască tinerețea! E veșnică și fără pată! (Îl ridică în brațe pe Lascu.) Și tu, Mihai, ești cel mai tînăr, mai nepătat și mai veșnic bun dintre noi!

(În timpul replicilor următoare, Mariana va intra, va ieși, va aduce și lua de pe masă.)

LASCU (emoționat, fericit): Stai! Lasă-mă jos! Iertați-mă. Vă rog să mă iertați! Am mai avut trei intervenții. S-a întîmplat așa că au mai venit, unul cu Salvarea, dintr-un sat, altul de aici, din oraș, și... Trebuia să vă așezați la masă!

MARIANA: Eu i-am rugat.

LEȚIȚIA: Nu-i nimic. Am luat niște aperitive foarte bune și oaspeții noștri au întinerit atît de bine, încît au fost încîntători. (Cu alt ton.) Ce face Andrei?

LASCU: L-am dus în rezerva lui. I s-a făcut o morfină și doarme. Pulsul e bun. Pofțiți, vă rog, așezați-vă!

BANU: Nu mai are nevoie de oxigen. Ai întrerupt?

LASCU: Da. Temperatura e aproape normală pentru starea lui.

BANU: N-are să se mai ridice.

LASCU: Doctorul Turcu a rămas lângă el.

LEȚIȚIA: Mihai, tu îți aduci aminte de mansarda lui Timuș?

LASCU: Cum să nu! Ah! dragii mei! Ce dor mi-e citeodată de voi! Pe Dinu l-am mai văzut, pe Andrei și mai des, dar de tine, Marinică, mi-era citeodată atât de dor, încât îmi sculam nevasta din somn, să-i povestesc de tine.

BANU (*sărută mîna Marianeii*): Vă cer iertare, frumoasă doamnă! Și de ce n-ai venit, mă Mihăiță, o dată, la Iași, să mă cauți? Eu nu știam pe unde ești, dar tu?

LEȚIȚIA: Ai atîtea treburi, Marine! Cine ar îndrăzni!

LASCU: Și eu sînt foarte ocupat, dar mi-aș fi făcut timp să vin la Iași, dacă aș fi fost sigur că nu te stingherec!

BANU: Tu să mă stingherești? Lăsam orice... dacă puteam. Uneori, firește, nu depind de mine. Sînt necesar altora!

LASCU: Uite, hai să facem un legămint, vreți? Să ne jurăm că peste o lună o să ne întîlnim tot aici, la masa asta! Și în capul mesei are să stea Andrei!

GHEORGHIU (*ridică paharul*): Jurăm! Ca în Hamlet!

BANU și LASCU (*în glumă, cu ton ca-vernoso*): Jurăm!

BANU: Lețicio! Tu n-ai jurat!

LEȚIȚIA (*care se gîndea în altă parte*): Jur! Jur! Cum să nu!

BANU (*sentimental*): Mă Mihai, ce pot să fac eu pentru tine? Dacă trec în Capitală, dacă mă hotărâsc, vrei să încerc să te aduc mai aproape de București?

LEȚIȚIA (*zîmbind*): Cît de aproape? Foarte aproape?

LASCU (*speriat*): Nu, nu, mulțumesc, Marine! Anul trecut, la concurs am reușit, în sfîrșit, destul de bine, și am avut latitudinea să-mi aleg un post în București. M-a cerut și profesorul Secară la clinica lui, dar eu n-am vrut. E foarte bine aici și avem încă de făcut o mulțime de îmbunătățiri. Acum clădim și sanatoriul cel nou.

BANU (*nu și-a pierdut elanul*): Ar trebui să fii decorat!

LASCU: Sînt, sînt! Am „Steaua Republicii“...

BANU (*șocat*): „Steaua“! Ia te uită!

(*Cade pe gînduri.*)

LASCU: Am tot ce vreau, Marinică. Nici nu știu dacă îmi mai doresc ceva.

MARIANA: Numai iepuri, la vară, în grădină.

LASCU: Da, iepuri îmi doresc. (*Se aude soneria.*)

MARIANA: Cine poate fi? Ai mai pofțit pe cineva?

LASCU: Eu, nu. Mă duc să văd. (*Iese, din vestibul se vor auzi voci.*)

GHEORGHIU: Aveți un vin! Ce spui, Marinică?

BANU: Spun că dacă mai beau un pahar, sînt pierdut! (*Inchină.*)

LEȚIȚIA: Mă întrebam eu care e partea slabă a unui om atît de tare! (*Intră Lascu cu studenții Angela, Botea, Savu.*)

LASCU: Să vă prezint tinerii care construiesc orașul cel nou!

BOTEA: E prea mult! Sîntem tinerii care dăm aici o mină de ajutor, dar care vor construi în viitor niște orașe.

SAVU: Cum n-ați mai văzut!

LASCU: Luați loc o clipă. Mariano, tacîmuri, farfurii!

ANGELA: Vă mulțumim frumos, dar venim de la cantină și mergem la lucru. Am venit numai să vă aducem albumul despre care a fost vorba aseară.

LEȚIȚIA: Și schițele?

SAVU: Și schițele, dar le păstrăm secret față de dumneavoastră.

ANGELA (*mustrător*): Savule!

GHEORGHIU: Un pahar veți bea totuși. (*Lascu toarnă.*) Sînteți prieteni?

SAVU: Pe viață și pe moarte!

BANU: Un pahar pentru prietenia voastră! (*Ciocnesc toți.*)

LEȚIȚIA: Dar șeful spiritual unde e?

BOTEA: Damian? S-a dus de-a dreptul la șantier. (*Desface o mapă.*) Uite, cînd o să aveți timp să vă uitați, să știți că schița asta e a lui. Cea mai originală și mai echilibrată.

LASCU: Mi se pare că îl iubiți mult pe Andrei al vostru.

BOTEA (*care n-a înțeles*): Alexandru Damian îl cheamă. E mai frumos decît orice erou de literatură. Nu și-a găsit încă scriitorul.

ANGELA: V-am tulburat de la masă. N-am vrut să intrăm, dar ne-a pofțit tovarășul doctor. Să mergem, băieți!

LASCU: Trebuie să veniți într-o seară, să stăm de vorbă.

SAVU : Să nu vă vorbă rău pe urmă, pentru că noi vorbim mult și toți deodată. Dar o să venim, pentru că avem impresia că sînteți un om răbdător.

BOTEĂ : Avem nevoie uneori să știm părerea unui intelectual care nu e arhitect, despre planurile noastre.

LASCU : Foarte bucuros!

BANU : Îmi pare rău că n-o să mai fim și noi aici.

ANGELA (Marianei) : Vă mulțumim, doamnă. La revedere. Iertați-ne că am năvălit așa.

GHEORGHIU : Ați năvălit foarte bine. Succes, dragii mei. Tocmai în împrejurarea asta, ați năvălit bine.

SAVU : Sărbătoriți ceva?

GHEORGHIU : Pe noi și, într-un fel, pe voi.

SAVU : Pe noi?! E aici ceva misterios, care cere discreție! Vă salut!

(Tinerii ies, inclînindu-se, strîngînd mîini. Lascu îi conduce și se întoarce.)

GHEORGHIU : Parcă a trecut o aripă proaspătă de vînt de la munte, din păduri, prin odaie!

MARIANA : Ce copii draguți!

BANU : Mi se pare că ne-am văzut într-o oglindă de acum douăzeci de ani, într-o oglindă păstrată undeva, cu imaginea noastră în fundul ei.

LETIȚIA : Poate că noi n-am fost atît de luminoși ca ei. Zbuciumul nostru era mai dramatic, mai întunecat.

BANU : E și normal. Noi creșteam într-o lume cu zgură, ei se nasc din minereu din ce în ce mai pur.

LASCU : Să nu credeți că vorbind de întîlnirea cu Andrei, fac cultul personalității, ca să spun așa. El e pentru mine un principiu, un drum, în afară de omul pe care îl știți.

BANU : Dacă nu ne-am fi întîlnit cu acest drum, cum spui tu, n-am fi avut puterea, probabil, să facem campaniile la țară pe care le-am făcut. Și zilele și nopțile de teren, cum nu le-a făcut tata, care era tot medic. Și un om destul de cumsecade, dar căruia i s-ar fi părut că-i vorbești turcește dacă i-ai fi cerut așa ceva.

GHEORGHIU : Nu mi-aș fi iubit satul în care am făcut un dispensar în '46, așa cum l-am iubit.

LASCU : N-aș fi fost doctor în mină, aș fi fugit de un asemenea post. Ah, ce recunoscător îi sînt pentru asta... Oh! ce ani!

LETIȚIA : Ne gîndim mult la ce-am făcut, și mai puțin la ce n-am făcut și n-am devenit.

LASCU : Lasă, mai avem viață înaintea noastră. Oh, la patruzeci și patru de ani mai ai atîta timp încă... Nu rideți de mine, am încărunțit puțin, sigur, dar... Ah, băieți! Cum v-aș îmbrățișa acum! Ce mult vă iubesc!

GHEORGHIU : Și noi pe tine, Mihai!

BANU : Grozav de copil ai rămas! Abia lingă tine simt că în făptura mea s-au adunat niște saci de leș.

LETIȚIA : Ca într-un viitor academician.

BANU (zîmbind) : Poate că ai spus un adevăr, Letiția.

LETIȚIA : Acum? La viitoarea sesiune?

BANU : Nu e exclus.

GHEORGHIU (tresare) : În iunie?

BANU : Se pare.

GHEORGHIU : După cîte știu eu, e un singur loc. Nu va fi ales decît un medic.

BANU : Așa știu și eu.

GHEORGHIU : Și vor cîntări mult lucrările lui.

BANU : Natural, lucrările. Pe asta îmi întemeiez și eu presupunerile.

GHEORGHIU : Și alții.

BANU (ironic) : În sfîrșit, în momentul de față nu cunosc multe lucrări foarte importante în domeniul chirurgiei.

GHEORGHIU : Afară de ale tale, nu-i așa? Eu mai cunosc!

LETIȚIA (discret, îndepărtează paharul lui Banu de tacîmul lui) : E de presupus că cei care hotărăsc sînt destul de obiectivi și în cunoștință de cauză.

GHEORGHIU (amar) : Nu totdeauna. Se mai întîmplă și scăpări, și circumstanțe întîmplătoare.

BANU (tăios) : Nu cred că azi mai există scăpări și circumstanțe întîmplătoare. Să nu uităm ce vremuri trăim, dragul meu.

GHEORGHIU : Cu toate vremurile, se mai petrec și erori, fără să fie cineva vinovat de ele.

BANU : Îmi pari de un subiectivism primejdios, Dinule.

GHEORGHIU : Și tu mie, demagog, Marine.

LETIȚIA : Am impresia că fiecare spuneți altceva decît ați vrea. E o discuție inutilă.

GHEORGHIU (încăpățînat) : Există oameni care știu să pună în valoare tot ce fac, care știu să se pună pe ei înșiși în ramă ca să fie bine văzuți, de departe, și alții care lu-

crează pe tăcute şi nu se pricepe să facă zgomot în jurul lor.

BANU : Eu fac zgomot în jurul meu?
GHEORGHIU : Nu ştiu. Îi ştiu pe cei care nu se pricepe să facă.

BANU : Dacă vrei să-mi cunoşti lucrările, poftim! contestă-le! Ai să fii singur în treaba asta. Singurul, într-o ţară care...

LASCU (*dezolat*) : Dragii mei, vă rog ! Putem vorbi despre atâtea lucruri ! De ce tocmai...

GHEORGHIU : Nu vreau să contest nimic. Mihai are dreptate, putem vorbi şi despre altceva.

BANU (*nu renunţă*) : Nu înseamnă că doi cai care pornesc din acelaşi punct aleargă la fel de repede.

GHEORGHIU : Sau nechează la fel de tare, ca să se audă!

BANU : Repetă! Te rog să repeţi!

LASCU (*agitat*) : Marine, te rog ! Dinu-le! Cred că nici unul dintre voi nu se îndoieste de valoarea celui alt!

BANU : Unul cel puţin a dat dovadă că da!

LETIŢIA : Mărturisiţi că a fost o izbucnire temperamentală, născută dintr-o întoarcere neaşteptată la nechiuzinţa adolescenţei, şi încheiaţi!

BANU (*tăios*) : Dai tu o dispoziţie?

LETIŢIA (*şi mai tăios, răspicat*) : Formulez o rugămintă!

GHEORGHIU (*se înclină*) : Cer iertare, doamnelor!

BANU : Şi nu numai doamnelor.

GHEORGHIU (*se înclină şi în faţa lui, ironic*) : Îţi cer iertare şi ție! Să considerăm că nici unul n-a spus nimic.

BANU (*ţepăn*) : Sînt de aceeaşi părere. Cine poate, să uite.

GHEORGHIU (*se uită la ceas*) : Oh! e târziu. M-aşteaptă nişte rude ale nevastei.

MARIANA (*comic de disperată*) : N-am adus încă torta!

GHEORGHIU (*se aşază*) : E vorba de un unchi al ei care ar trebui operat şi se împotrivesc.

LETIŢIA : La cinci plec şi eu. Mai avem zece minute. (*Pauză.*) În sfîrşit, vine şi ploaia pe care a aşteptat-o Mariana.

BANU : Ah, da ? Plouă ? Nu m-am gîndit să-mi iau fulgarinul.

LASCU (*se agaţă ca de o salvare*) : O să-ţi dăm o umbrelă, Marine. Sau îţi dau fulgarinul meu. De altfel, ai toată ziua la dispoziţie maşina raionului. N-are cum să te plouă.

MARIANA (*care a intrat cu torta*) : Fac acum şi cafele !

BANU : Frumoasă doamnă, n-o să mai fie timp. (*Se ridică.*)

LASCU : Cînd vii să-l vezi pe Andrei, Marinică ?

BANU (*ezită*) : Acum mă duc să mă odihnesc. E cinci ? A trecut de mult ora la care îmi fac de obicei siesta. (*O mică grimasă.*) Nu mă simt prea bine. Am băut puţin, şi, pentru sobrietatea mea obişnuită, asta e o revoluţie. E comod acolo, la Casa de oaspeţi ?

LASCU : E foarte bine, foarte confortabil. (*Dezolat, dezorientat.*) Să telefoniez să vină maşina. (*Iese.*)

LETIŢIA (*care se pregăteşte de plecare*) : Atunci ? Treci diseară ?

BANU : În orice caz, sper că acolo voi avea telefon. Îmi puteţi telefona, dacă e necesar. Dar nu va fi. Cînd o operaţie e bine făcută, nu se pot ivi accidente. Am acolo telefon în cameră ?

LETIŢIA : Nu ştiu.

BANU (*către Gheorghiu*) : Te rog să urmăreşti fluctuaţiile de temperatură...

GHEORGHIU (*ostentativ neglijent*) : Nu ştiu, eu ies în oraş. Cu operaţii mei am alte metode.

BANU : Bun. Atunci rămîn lingă el Lascu şi asistentul lui, acel doctor Turcu, presupun. Am lăsat absolut toate prescripţiile pentru procedura postoperatorie. Nu mă aştept la surprize.

(*Lascu intră.*)

LASCU : Vine în două minute.

BANU : La ce oră am un tren miine dimineaţă ?

LASCU : La zece, cred.

BANU : Atunci, înainte de plecare, în orice caz mai trec pe la spital.

LASCU (*uluit*) : Şi astăzi nu crezi... ?

BANU : Vă mulţumesc mult pentru această masă delicioasă şi pentru ospitalitatea voastră ! Frumoasă doamnă, sîrut mîinile şi îţi sînt recunoscător. (*Sărută mîna Mariane. Letiţiei.*) Pe tine, te mai vîd, nu-î aşa ? (*Lui Gheorghiu, îngheţat.*) Sans rancune, n'est-ce pas ?

GHEORGHIU (*rece*) : Nici una !

MARIANA (*se uită pe geam*) : A venit maşina.

BANU : La revedere, dragii mei ! (*Iese.*)

LASCU : Te conduc. (*Iese după Banu.*)

LETIŢIA (*izbucneşte*) : E în stare să nu mai treacă pînă miine pe la spital ? Ce-a fost asta ? O intervenţie sau o reprezentare ? Tenorul a dat o reprezentare în provincie ?

GHEORGHIU : Pesemne.

LETIȚIA : Și tu ?

GHEORGHIU : Eu n-am operat, am dat numai instrumentele. Nu mă pot amesteca, n-am dreptul. Maestrul a dat doar indicații precise.

(Lascu se întoarce.)

LETIȚIA : E doar vorba de Andrei !

GHEORGHIU : E vorba de mai multe lucruri în același timp. La revedere. Mă duc la rudele acelea, și am să văd, mai pe seară, dacă are să-mi rămână timp... Vă mulțumesc. La revedere. (Iese.)

LASCU : Dinule ! Să te con...

LETIȚIA : Nu-l mai conduce și pe el !

LASCU : Nu pricep ! Nu pricep ! Doi oameni atât de mari ! Doi prieteni vechi ! E numai vina mea ! Nu trebuia să chem doi chirurgi mari deodată. E vina mea. Am procedat stupid, tocmai când era vorba de Andrei ! I-am jignit pe amândoi !

LETIȚIA (zîmbește amar) : Probabil că e vina noastră. N-am avut tact. Mă duc la Roata.

LASCU : Te conduc la autobuz. Alerg la spital. La revedere, Mariano !

(Lascu și Letiția ies.)

MARIANA (singură) : Și eu mi-am dat atita osteneală !

CORTINA

T A B L O U L 5

O rezervă de spital, continuată cu o anticameră. Sînt văzute în secțiune orizontală. E aproape noapte. În rezervă se află patul lui Andrei și un pat gol. În anticameră, o banchetă și un scaun. Lascu, Turcu, Andrei.

TURCU : I-am făcut pînă acum șase sute de mii de unități. Acum, după transfuzie, îi mai facem două sute de mii.

LASCU : Nu-mi place temperatura lui.

TURCU : Dacă mai urcă. Deocamdată, treizeci și opt cu opt, seara, în ziua operației... Nu te îngrijora !

LASCU : Doarme !

ANDREI : Cît e ceasul ?

LASCU : Nu dormeai ? Șapte și un sfert, dragă. Au început durerile ?

ANDREI : Încă nu. Tu ești, Mihai ?

LASCU : Eu, Andrei.

TURCU : Să-l lăsăm singur. Ne aude și de asta nu adoarme. (Îl trage de mînă pe Lascu în anticameră.)

LASCU (se așază amîndoi pe banchetă) : Nu i-a revenit încă pulsul normal.

TURCU : Era și foarte slăbit înainte de operație. S-a lăsat să ajungă la limită.

LASCU : Nici o cruțare pentru el ! Nu-l înțeleg.

TURCU : Dumneata vorbești ? ! Pînă cînd n-ai să cazi jos, n-ai să bagi de seamă că ai picioare care ostensc, o inimă care se uzează, un cap care se supraincălcă. Sînt lingă dumneata, mai lasă pe umerii mei.

LASCU : Eu, eu sînt puternic !

TURCU : Ești ca un fir de ață. Te ține numai voința. Unde e directoarea ?

LASCU : La cursul de surori. Vine tîrziu.

TURCU (rîde) : De asta am un sentiment de relaxare.

LASCU : De ce ? Letiția e un om admirabil, care își face totdeauna datoria pînă la capăt.

TURCU : Absolut. Nu știu de ce însă e convinsă mereu că nu ne-am face-o noi, dacă n-ar fi ea aici. Și sentimentul ăsta, care o umple și dă pe dinafară, e foarte greu de suportat.

LASCU : E un om foarte cald.

TURCU : Da ? Își camuflează bine căldura.

ANDREI : Cît e ceasul ?

LASCU (sare repede, se duce la el) : Șapte și douăzeci, Andrei. Încearcă să dormi.

ANDREI : Nu pot.

LASCU : Încearcă !

ANDREI : Mă gîndesc.

LASCU : Nu te mai gîndi la nimic. Nu se poate ?

ANDREI : Toate le-am lăsat neisprăvite. Nu mă așteptam...

LASCU : Ai să le isprăvești, Andrei, ai să le isprăvești. (Îi potrivește acul de transfuzie în venă, îi reazăză pernele, iese pe virfurile picioarelor.)

TURCU : Cînd vine să-l vadă profesorul ?

LASCU (stingherit) : Trebuie să-i telefonez la Casa de oaspeți. Dacă va fi nevoie, am să-i telefonez.

TURCU (uluit) : Nu vine în seara asta ?

LASCU : Era foarte obosit de drum. Am să-i telefonez mai tîrziu, ca să-l liniștesc.

TURCU : De ce nu vine, dacă e atât de neliniștit ?

LASCU: Pentru că are încredere în noi, dragul meu, are deplină încredere.

TURCU: Atunci, dacă are încredere, de ce e atât de neliniștit?

LASCU: Doctore, îmi dai voie să-ți spun ceva? Dar n-ai să te superi? Vreau să-ți fac o critică!

TURCU: Slavă Domnului!

LASCU: Ai început să fii foarte bănuitor. Și când începi să bănuiești ceva, nu vrei să renunți. Asta te tulbură pe dumneata și tulbură și pe alții. Nu te superi?

TURCU: Îți mulțumesc! Am să mă controlez. Pot să-ți fac și eu o critică?

LASCU: Te rog! Te ascult!

TURCU: Într-o zi are să-ți crească pe cap o rotiță de aia de aur care se numește aureolă și ai să pornești în picioarele goale către rai. Nu-i bine. Noi, aici, avem nevoie de oameni. Te superi?

LASCU: Nu, deloc. Dar n-ai dreptate. Of, te-ai făcut aspru ca Letiția. Vă potriviți grozav, și tocmai dumneata n-o apreciezi.

TURCU: Poftim? Cum ai spus? E aspră?

LASCU (*ride*): Pare numai.

ANDREI: Mihai! Ești aici?

LASCU (*aleargă la el*): Ce e, Andrei?

ANDREI: A fost cancer?

LASCU: Nu! Îți dau cuvîntul meu!

ANDREI: Cît e ceasul?

LASCU: Nu e nici șapte jumătate. Stai liniștit.

ANDREI: Am visat!

LASCU: Îmi povestești mai tîrziu. Dormi!

ANDREI: Am visat că eram toți, știi? Noi...

LASCU: Lasă, Andrei!

ANDREI: Noi de atunci: tu, Dinu, Marin, Letiția. Împreună. Ca atunci. Tineri. Operam pe cineva. Eram toți. În alb, operam...

LASCU: Au fost aici, Andrei. Au fost și Marin, și Dinu. A fost și Letiția. Marin te-a operat. A făcut o operație splendidă. Și Dinu a alergat la primul cuvînt. I-ai văzut, nu i-ai visat.

ANDREI: Și Letiția?

LASCU: Ea e aici, e directoarea spitalului ăsta.

ANDREI (*încearcă să ridice capul*): Letiția e aici?

LASCU: Nu e în clipa asta, dar se întoarce.

ANDREI: Și ei?

LASCU: Au să vină, au să vină și ei.

ANDREI: Cînd?

LASCU (*încurcat*): Cîrînd. Întîi, trebuie să dormi, și au să vină cînd ai să te trezești.

ANDREI: Să vină mai repede. Au început durerile. Vreau să-i văd cît încă nu mi-e prea rău.

TURCU (*vine lîngă Lascu; încet*): Să-i facem o morfină.

ANDREI (*l-a auzit*): Încă nu vreau să dorm. Să-i văd întîi.

TURCU: Să-i mai luăm temperatura. (*Îi pune termometrul.*)

LASCU: Au să vină, Andrei, au să vină acum. (*Sună.*)

ANDREI: Să nu credeți că aiurez. Nu. În împrejurările astea nu știi niciodată ce va mai fi. E mai bine să-i văd acum. Și pe Letiția.

LASCU: Dar ce-ți închipui? Ai fost operat, primejdia e înlăturată.

(*Intră sora Viorica.*)

ANDREI: Ușa! Au venit?

LASCU (*cu regret*): Nu, nu sînt ei. E sora. (*În vestibul, încet, surorii.*) Te lefonează acasă la mine, la hotel, peste tot, și vezi dacă nu s-a întors doctorul Gheorghiu. Dacă-l găsești, cheamă-l aici. Telefonează și la Casa de oaspeți și cheamă-l pe doctorul Banu. Spune-i că nu e nimic îngrijorător, dar că bolnavul vrea să-l vadă.

(*Sora iese.*)

TURCU (*ia termometrul bolnavului, îl privește la lampa de masă și vine cu el în vestibul*): Doctore, treizeci și nouă.

LASCU: Asta nu mai e normal. Fă-i repede cele două sute de mii de unități.

ANDREI: Mihai!

LASCU (*aleargă*): Ce e, Andrei?

ANDREI: Doare foarte tare și parcă mă pierd. Cît e ceasul?

LASCU: Opt fără un sfert. Stai liniștit.

ANDREI: Ar trebui să notez cîteva lucruri. Dă-mi o hîrtie, un creion.

LASCU: Nu se poate să notezi nimic. Nici n-ai avea putere. Stai liniștit. Ai să scrii mîine.

ANDREI: Acum. Chestiuni pe care nu le-am soluționat. Trebuie.

LASCU: Ai toată vremea să le soluționezi.

ANDREI: Nu știu. E nevoie să las o evidență... unele nu le-am comunicat încă...

LASCU: Uite, spune-mi-le mie. Îmi notez, dacă vrei. Sau le țin minte și le uit, după ce le voi comunica. Îți făgăduiesc. Dar încet, fără efort.

ANDREI : Am fost acum... la o școală de ucenici, e acolo un băiat talentat... Istrate... Pavel... dus la școala de muzică. I-am promis.

LASCU : Bine, Andrei, Pavel Istrate. ANDREI : Bugetul fabricii de țevi... suplimentat.

LASCU : Bine, Andrei, am să țin minte.

ANDREI : Drumurile spre... drumurile spre... Asfalt !

TURCU : Nu-l mai lăsa să vorbească ! ANDREI : De la gospodăria din Araci, inginerul, schimbă... e nepriceput.

LASCU : Acum ajunge ! (Lui Turcu.) Doctore, policilină ! Renunțăm la penicilină.

TURCU (grăbit) : Mă duc să aduc eu. (Iese.)

ANDREI (la zgomotul ușii) : Au venit ?

LASCU : Încă nu. Trebuie să vină. (În anticameră intră încet, fără zgomot, Mama și se așază pe banchetă.)

ANDREI : Acolo, sus, am fost cu tine ?

LASCU : Unde, Andrei ?

ANDREI : Era și un lac rotund... și soarele chiar în mijlocul lui ! Strălucea ! Și o liniște !

LASCU : La Sfânta Ana, Andrei ? Am fost amândoi. La vară o să mergem iar.

ANDREI : Și dincolo... erau peste două mii de tineri. La baraj. Cel mai înalt... și când au dat drumul la ape... Acum e iarnă ?

LASCU : E primăvară.

ANDREI : Trebuie atunci o campanie mare... Și să le facem locuințe. Nu poți să le ceri numai să dea. Trebuie să le dai...

LASCU : Da, Andrei, da, dragă. (Îi pune termometrul din nou. Andrei pare admirat. Lascu iese în anticameră. Dă de Mama.) Ce faci dumneata aici, mamă ?

MAMA (sfios) : Mă lași să stau ?

LASCU (arată rezerva) : N-ai voie să intri acolo.

MAMA : Nu, nu. Stau aici. Se face bine ?

LASCU : Trebuie să se facă.

(Turcu trece cu fiolele, intră la Andrei, se ocupă de el, se uită la termometru.)

MAMA (arătând spre Andrei) : Are mamă ?

LASCU : Nu. A murit de mult.

TURCU : Doctore Lascu, treizeci și nouă cu cinci. Drenul nu funcționează bine. L-am desfundat. Să-l supraveghezi. I-am făcut o policilină.

Eu mă duc în salonul cinci, la operații de azi diminează. (Iese.)

MAMA : Ești de gardă și în noaptea asta ?

LASCU : Sint. Dar dumneata ești „de gardă” în fiecare noapte ?

MAMA : Eu n-am somn. (Tainic.) Mi-e grijă. Cum e unul mai rău, n-am somn.

LASCU : Ai avut copii mulți, mamă ?

MAMA : Mulți.

(Intră sora Viorica.)

VIORICA : Tovarășe doctor, soția dumneavoastră nu știe nimic de doctorul Gheorghiu, la hotel nu a tras, iar la Casa de oaspeți mi-au spus că doctorul Banu a plecat adineori cu cineva în oraș.

LASCU : Poate că a plecat încoace. Sigur !

VIORICA : Mi-au spus că a venit cineva să-l ia.

LASCU (dezorientat) : A venit cineva să-l ia ? Nu știu. Dar sigur că vine aici.

VIORICA : Tovarășe doctor, ai văzut că drenul nu funcționează ?

LASCU : L-am desfundat de două ori și tot nu funcționează.

VIORICA : Eu plec acum acasă. Rămîne sora Mina. Noapte bună.

LASCU : Noapte bună, Viorico.

(Viorica iese.)

LASCU : L-a luat cineva !

MAMA : Pe cine l-a luat, dragul mamei ?

LASCU : Mă gîndeam și eu așa, tare. Și ce fac copiii dumitale, mamă ?

MAMA : Sub pămînt, dragul mamei, sub pămînt.

LASCU : Toți ?

MAMA : Toți. Și Leana, și Costea, și Lisandru, și Mielu.

ANDREI : Întîi trebuie să înțeleagă, pe urmă au să facă.

LASCU (aleargă la el) : Ce spui, Andrei ? Ai spus ceva ?

ANDREI : Să înțeleagă ei bine... Dar cum vorbești tu ? Tu trebuie să știi să vorbești. Puteri au, ehei ! Trebuie să mergem acolo. Chiar acum trebuie să mergem acolo. Haina, dă-mi haina !

(Intră sora Mina.)

LASCU : Soră, mai încearcă la telefon să-l găsești pe doctorul Banu și pe doctorul Gheorghiu. Trimite-le o mașină, caută-i ! Te rog ! Repede ! Uite, drenul nu mai funcționează deloc. (Sora iese.) Andrei !

ANDREI (nu răspunde).

LASCU (trece în anticameră, Mama se strînge pe un colț al banchetei) :

Stai, stai bine, mamă.
MAMA : Leana a murit înainte de război. Muncea la Zamfirescu, știi ? La moșie. A slăbit, a slăbit, s-a oftăcat și a murit.
LASCU : Cîți ani avea ?
MAMA : Nouăsprezece. Costea a murit în război. Nu știu pe care cîmpie, nu știu în ce loc. Mi-a spus un flăcău din satul nostru că ploua și Costea a rămas în noroi. Da, a rămas acolo, în noroi, băiatul, singur.
LASCU : Nu-ți mai aduce aminte.
MAMA : Cum să nu-mi aduc ? Mi-aduc aminte în fiecare noapte. Trebuie să se gîndească cineva și la el.
LASCU : Nu gîndim la toți, mamă. Și noi ne gîndim.
MAMA : Doar la Costea ? Numai la el ? Doar eu l-am cunoscut, era al meu. Și la Lisandru. Și el a murit în război. Zice că l-a spulberat o ghiulea. Dar așa de tare l-a spulberat, că n-a mai rămas nimic din el. Lisandru era cel mai frumos. Era înalt și bălan ca beteala. Lisandru parcă era din aur. Praf l-a făcut !
LASCU : N-ar trebui să te răscolești așa.
MAMA (cu același glas potolit și simplu) : Numai Mielu s-a întors din război. Cînd l-am văzut ! Intra pe poartă și eu am rămas acolo, jos, pe treptele prispei. N-aveam putere să mă ridic de bucurie. Pe el l-au omorît cînd a luat satul pămîntul Zamfireștilor. Eram și eu acolo. L-am ridicat și l-am dus acasă. Dar ce să-i fac, că nu se mai putea face nimic ! Îi spărseseră capul. Îi ziceam Mielu fiindcă era blînd. Numai în ziua aia parcă își ieșise din el. Știi cum s-a bătut ?
LASCU : Ai pensie, mamă ?
MAMA : Am, am. Dar stau aici, de cînd am venit pentru picior. Și tovarășa directoare spune : „Stai, mamă”. Stau ! Alergi la unu', alerghi la altu', trece noaptea mai ușor. Ziua fi în cure, stau mai mult în odaie. Da' noaptea e mai bine. Cînd nu-i sora aproape, îi duc unuia un pahar de apă, îl învelesc pe cel de alături. Vezi, dragul mamei, uite așa... și eu pe aici. Cînd pleacă unu' care a stat mult, mă bucur pentru el și-mi pare rău pentru mine : nici pe ăsta n-am să-l mai văd niciodată !
LASCU : Iartă-mă o clipă, mamă. (Se duce la Andrei, încet.) Dormi ?
ANDREI : Nu. Desfă-mi mîna asta, te rog, desfă-mi mîna asta !
LASCU : Nu ești legat.
ANDREI : M-au legat. Desfă-mi mîna asta, nu pot s-o mișc.
LASCU (îi ridică ușor o mînă) : Uite, te-am dezlegat. (Cercetează drenul.) (Intră dr. Turcu.)
TURCU : A scăzut temperatura ?
LASCU (în șoaptă) : Nu. Deloc. Cred că drenul nu mai funcționează deloc. Uite, e clar.
TURCU : Atunci ?
LASCU : Dacă sora nu-i găsește nici acum, îl deschid din nou.
TURCU : Dar doctorul Banu, care a operat, e inconștient ? Nici nu telefonează măcar ? Și doctorul Gheorghiu...
LASCU : Lasă. Taci. E vina mea că n-am precizat nimic cu ei. Îi găsim sau nu-i găsim, să pregătească sala de operații. Ce face cel cu ocluzia ?
TURCU : I-am făcut o morfină și s-a calmat.
LASCU : Femeia cu apendicita ?
TURCU : Doarme.
LASCU : Te rog, dă dispoziții pentru sala de operații
TURCU : Bine. (Iese.)
MAMA : Ce e, dragul mamei ? Îi e rău ?
LASCU : Ar fi bine să te duci la dumneata, mamă.
MAMA (cu regret) : Să plec ? Pot să mă duc la ușa celui cu apendicita ?
LASCU : Du-te, du-te, dacă nu poți să dormi. Dar să nu faci zgomot, auzi ?
MAMA : Eu ? Eu nu fac zgomot niciodată. (Arată spre Andrei.) Îi e foarte rău ?
LASCU : Mîine are să-i fie bine. (O împinge ușurel, Mama iese.)
ANDREI : Mihai !
LASCU (aleargă) : Da, Andrei !
ANDREI : Tu ești, Mihai ?
LASCU : Da, eu. Vrei ceva, Andrei ?
ANDREI : Nu. (Pauză.) Ai spus că Letiția e aici ?
LASCU : Acum trebuie să vină. (Intră sora Mina.)
MINA : N-am putut să dau de nici unul.
LASCU : Viorica a plecat ?
MINA : Era să plece, a rămas pentru operație. Pregătește sala. E aproape gata.
(Intră Letiția, Mina iese.)
LETIȚIA (mai rece parcă decît oricînd, împietrită, fără expresie) : Ce e, Mihai ? Operezi iar ?
LASCU : Trebuie redeschis. S-a produs o obstruare a drenului și trebuie repus, ca să dreneze iar. Are aproape

patruzezi de grade. A intrat de tîne. Te-a așteptat. Andrei! A venit Letiția! (*Andrei nu răspunde.*)

LEȚIȚIA (*se apleacă peste el. Cu glas stăpînit*): Andrei! Andrei! Am venit! Mă auzi, Andrei? (*Andrei nu răspunde.*)

(*Intră dr. Turcu, doi brancardieri, sora Mina.*)

LASCU: Lasă-l. Nu te aude.

LEȚIȚIA (*incăpățînată*): Andrei! Ai întrebat de mine! Am venit! Sînt aici.

LASCU (*blajin, o dă laoparte*): Trebuie să-l luăm, Letițio. (*Face semn brancardierilor.*)

LEȚIȚIA (*nu se lasă dată laoparte*): Andrei! Sînt eu, Letiția! Andrei! (*Lascu o înlătură mai energic.*)

LASCU: Letiția!

(*Brancardierii, ajutați de Turcu, de Lascu și de soră, îl așază pe Andrei pe brancardă. Letiția stă deoparte, dreaptă, și privește.*)

TURCU: Așa, ușor. Ieșiți ușor pe ușă. Canaturile! Fiți atenți!

(*Dr. Turcu, sora și brancardierii ies.*)

LEȚIȚIA (*lui Lascu*): Mihai! Mihai, te rog!

LASCU: Știu, Letițio! Nu e nevoie să mai spui nimic. Vino și tu. Poți?

LEȚIȚIA (*cu un efort*): Da, pot. (*Letiția și Lascu ies. Odaia e, o clipă, goală, apoi se întoarce sora Mina, începe să refacă patul bolnavului. Intră încet Mama.*)

MAMA: L-au dus?

MINA: L-au dus.

MAMA: Să deschid puțin geamul?

MINA: Deschide.

MAMA: Să-l scape, drăguțul de el, să-l scape!

MINA: Tîne, mamă, pătura de aici, și întinde cearceaful.

MAMA (*bucuroasă, grăbită*): Da, da, și ce să mai fac?

MINA (*ca unui copil*): Să aprinzi lampa de sus, ca să văd mai bine.

MAMA: Am aprins-o. Și ce să mai fac acum?

MINA: Să iei fiolele astea goale de aici.

MAMA: Da, da. Le iau. Și mai ce?

(*Intră repede, foarte tulburat, dr. Dinu Gheorghiu.*)

GHEORGHIU: Unde e? L-au mutat în altă cameră?

MINA: Îl operează din nou.

GHEORGHIU (*desperat*): Pe Andrei Manta?

MINA: A trebuit. Nu v-am găsit nicăieri, nici pe dumneavoastră, nici pe doctorul Banu. A trebuit să-l deschidă iar.

GHEORGHIU: Acum? Mă duc... Unde e sala? Nu mai știu drumul spre sala de operații.

MINA: Pînă cînd o să vă pregătiți dumneavoastră, are să fie gata.

GHEORGHIU: Unde e sala?

MAMA: Te duc eu, dragul mamei, te duc eu.

GHEORGHIU: Pînă mă pregătesc... Era foarte grav?

MINA: Cred că da. (*Linistită.*) Dar e doctorul Lascu acolo.

GHEORGHIU (*Mamei*): Du-mă, du-mă repede! Afurisită zi și afurisit eu... (*Iese în goană, urmat de Mama.*)

CORTINA

(*Pauză de act.*)

T A B L O U L 6

Biroul Letiției, din spital. E a doua zi, dimineață. Letiția, sora Viorica.

LEȚIȚIA: Te-ai odihnit puțin?

VIORICA: Vă mulțumesc, am dormit vreo cinci ceasuri.

LEȚIȚIA (*preocupată*): La vîrsta dumitale, îți ajunge.

VIORICA: Of, cît aș mai dormi eu, la vîrsta mea, dacă aș avea vreme.

LEȚIȚIA (*care umblă prin hîrtii și n-o ascultă*): Da, da, e destul. Ești tînără. (*Sună telefonul.*) Alo, da, doctor Manolescu la telefon. Nu, n-au venit, tovarășe, n-au venit încă. Nu

putem funcționa fără baloane de oxigen. Dumneavoastră puteți trăi fără hîrtii și ștampile?... Sigur că mă supăr. Așa cum un birou nu poate funcționa fără hîrtii și ștampile, nu poate un spital fără baloane de oxigen. Poate că sînt lipsită de respect ierarhic, dar pentru asta mă duc pînă la ministrul Sănătății... Nici un fel de explicații... Mă rog, cum doriți. (*Inchide.*) Birocrații!

(*Intră dr. Serafim.*)

- SERAFIM : Sărut minulele.
- LETIȚIA : Exact asta spunea și șeful secției sanitare.
- SERAFIM : Ce spunea ?
- LETIȚIA : Vorbea despre minulele mele de catifea. Nu știu ce compimente îmi făcea adineori, cred că spunea ceva și despre glasul meu de privighetoare. (*Către Viorica.*) Am lăsat aseară o analiză urgentă la laborator. Vezi dacă s-a făcut.
- (*Viorica iese.*)
- SERAFIM : Îmi pare bine că am venit înaintea celorlalți.
- LETIȚIA (*bruscă*) : Și mie. N-ai văzut că am făcut ce-am putut să scap și de Viorica ?
- SERAFIM : Spune-mi, dacă ai intenția să mă arunci pe fereastră, ar fi mai bine să ies din vreme pe ușă.
- LETIȚIA : N-am nici o intenție cu dumneata. Absolut nici una.
- SERAFIM (*iși îmbracă halatul*) : Sint un om răbdător și optimist. Statornic. (*Pauză.*) Doctorul Banu e un om colosal. Operația de ieri a fost o adevărată școală, și conversația lui e o școală și ea.
- LETIȚIA (*distrată*) : Ați stat mai mult de vorbă ?
- SERAFIM : Cîteva ore.
- LETIȚIA (*atentă*) : Cînd ?
- SERAFIM : Aseară. L-am căutat într-o doară, la Casa de oaspeți, am avut norocul să-l găsesc și l-am plimbat puțin în oraș. Am intrat și la restaurantul cel nou.
- LETIȚIA : Cu dumneata a fost aseară, cînd nu-l putea nimeni găsi ? Te-ai dus să-l fletezi și să-l complimentezi pe orgoliosul ăsta, și l-ai făcut să uite că are un operat în spital !
- SERAFIM (*dezorientat și jignit*) : M-am dus să aud vorbind un om deosebit, un mare medic, pentru că trebuie să recunoști că în orașelul ăsta, unde sîntem numai noi între noi, ne pică rar din cer ocazia să mai schimbăm o idee cu un om care...
- LETIȚIA : ...care înseamnă o relație medicală, nu-i așa ?
- SERAFIM : Dumneata nu vezi în mine decît un om interesat ? Interes intelectual nu-mi presupui ?
- LETIȚIA : Nu știu ce văd în dumneata.
- SERAFIM : N-am nici o activitate în spitalul ăsta ? Fac prost ce fac ?
- LETIȚIA : Faci bine, dar cu economie de forțe. În sfîrșit, nu e vorba de dumneata acum. Pacientul de ieri a trebuit redeschis aseară, și Banu n-a fost de găsit nicăieri. De altfel,
- ar fi trebuit singur să se intereseze de bolnavul lui. Și în vremea asta, dumneata îi spuneai că e genial și el înflorea văzînd cu ochii, de plăcere.
- SERAFIM : N-a operat Lascu ?
- LETIȚIA : Sigur că a operat Lascu.
- SERAFIM : Atunci merge bine, nu-i așa ? Eu n-aș fi vrut... nu m-am gîndit la asta.
- LETIȚIA : Asta e greșeala dumitale, că nu te gîndești întîii la „asta”. Noi pentru „asta” trăim.
- SERAFIM : Îmi pare rău, foarte rău... (*Intră dr. Turcu și Lascu.*)
- TURCU : Bună dimineața. S-a întîmplat ceva pe șantier, un accident. Au telefonat dincolo, în celălalt birou. Trebuie să plece cineva acolo pentru primele ajutoare.
- LETIȚIA : Nu-i aduce cu Salvarea ?
- LASCU : Se pare că e nevoie întîii acolo de un medic, ca să le asigure securitatea transportului. S-a surpat un cofraj, așa am înțeles. Nu știu dacă oamenii au fost dezgropați pînă acum.
- SERAFIM : Mă duc eu ! Vă rog lăsați-mă să mă duc eu !
- LETIȚIA (*nu-l privește*) : A venit doctorul Andronescu ?
- TURCU : E dincolo.
- LETIȚIA : Să plece imediat la șantier.
- SERAFIM (*umilit*) : Mă duc să-i spun. (*Iese.*)
- LASCU : De ce, dacă are un elan, i-l tai pe loc ?
- LETIȚIA : Serafim ? Lasă-l să rămînă și fără galoane. Cum îi merge ?
- LASCU : Temperatura e normală. Doarme.
- TURCU : Ar trebui să pleci acasă, doctore. Nu te-ai culcat de mai bine de patruzeci și opt de ore.
- LASCU : Să vină întîii Banu și Gheorghiu, să-l mai vedem o dată toți, să-și spună și ei părerea, și pe urmă poate că am să mă duc acasă.
- TURCU : E ciudat, dar ieri dimineață, în timpul operației, am avut o impresie. Mi s-a părut că stilul lui Banu, de care am auzit vorbindu-se de mult, că precizia și spontaneitatea celebră a mișcărilor lui sînt foarte asemănătoare cu ale dumitale, doctore Lascu. Dacă mă uitam numai la miinile lui, mi se părea că te văd pe dumneata operînd.
- LASCU : Poate... în sfîrșit... ce rost are ? Eu n-am poate prezența lui de spirit. N-am nici rapiditatea lui, care e atît de necesară. Am învățat im-

preună, poate că asta e explicația. (Asculță.) Auzi mașina! S-a dus să-ia pe amîndoi. Mă duc să-i întîmpin. (Iese.)

LEȚIȚIA: Vorba lui: ce rost are? Dumneata vrei să-i strecoari o neli-niște în inimă? Un sentiment că e nedreptățit?

TURCU: Eu? Doamne ferește! Am însă obiceiul ăsta, sau năravul mai bine zis, să spun tare ce gîndesc. L-aș vrea pe Lascu celebru, tot atît de celebru ca Banu. Mi se pare că ar fi drept.

LEȚIȚIA: Unde se cuvine să fie apreciat, este. Crezi că Lascu suferă că nu-i celebru?

TURCU: Nu suferă.

LEȚIȚIA: Atunci? Dacă fericirea lui e în altă parte, în a lucra bine numai, vrei să i-o tulburi?

TURCU: Sînt un neghiob. Îmi pare rău. Dar cînd văd un adevăr, mă roade să-l spun. Să-l strig. Aș vrea să se vadă repede, pretutindeni, adevărul.

LEȚIȚIA: Și eu strig cam mult, tocmai eu nu sînt îndreptățită să ți-o spun. S-ar putea însă ca dincolo de adevărurile astea mici, pe care le strigăm noi, să fie altele mai mari, pe care nu le vedem bine.

(Întră doctorii Banu, Gheorghiu, Lascu.)

BANU (aceeași ținută solemnă, sub care se vede că e foarte abătut): Bună dimineața. Sper că n-am în-tîrziat.

LEȚIȚIA: Acum, nu.

(Tăcere penibilă.)

LASCU (încercînd să dregă ceva): Dacă nu te grăbești, să mai stăm puțin aici. A adormit, dar tot o să-l trezim pentru injecție... Peste douăzeci de minute... Se poate?

BANU: Mai am o oră pînă la tren.

LEȚIȚIA: Luați loc.

TURCU: Să văd ce e cu... (Iese.)

GHEORGHIU: S-a înșeninat afară.

BANU: E cald.

LASCU: Aseară, cînd a aflat că l-ați operat voi, a vrut să vă vadă, v-a așteptat. A întrebat neconținut, pînă cînd i s-a urcat iar febra și și-a pierdut luciditatea. S-a bucurat atît de mult că ați venit!

GHEORGHIU: Cînd am venit eu, la sfîrșitul operației, era sub narcoză, și cînd am plecat, astă-noapte, încă nu-și revenise.

BANU (cu o izbucnire scurtă): Tu cel puțin ai venit aseară!

GHEORGHIU: La ce-a mai folosit? Era tîrziu... Pentru operație n-avea

nici o însemnătate că era tîrziu, a operat Mihai foarte bine. Pentru mine are. Și are să aibă pînă la sfîrșitul vieții.

LASCU: N-are nici un rost să te frămînti, Dinule. Ai venit cînd ai putut. Te-au reținut rudele, unchiul tău bolnav.

GHEORGHIU: Și mai ce? Nu opera-sem eu, nu-i așa? cum am spus ieri! Nu era pacientul meu! Andrei nu era pacientul meu! Ați auzit vreodată un cuvînt mai neghiob? Am fost ofensat și mi-am luat cîmpii. Cînd mi-am venit în fire, ar fi putut fi prea tîrziu! Ar fi putut fi, dacă nu era Lascu aici.

LASCU: E cu totul normal să fiu aici. Nu e nici un merit. Nu te mai necăji.

LEȚIȚIA: Pot să vă dau o cafea?

BANU: Mulțumesc, nu.

LEȚIȚIA: Și la voi, Marine, vin atîtea cazuri de spondiloză? Încerc să înțeleg de ce e fenomenul ăsta atît de frecvent. Sau poate că altădată nu era detectat. Ce crezi?

BANU (se gîndește în altă parte): Poftim? Spondiloză? Da, e multă spondiloză.

LASCU: Eu nu cred că fiecare veac își are bolile lui, cum se spune, ci că își îndreaptă atenția spre unele boli cu precădere, și atunci își închipuie că a descoperit ceva nou.

BANU: În lucrarea mea despre... (Se oprește brusc.) Da, își închipuie că a descoperit ceva nou... (Morocănos.) De fapt, relațiile ar trebui descoperite.

(Tac toți o clipă.)

LEȚIȚIA: Am impresia că ăsta și e drumul cu adevărat nou al medicinei.

GHEORGHIU: Dacă toți oamenii de știință și-ar îndrepta privirea mai mult la ceea ce e de descoperit decît la cine și cît a descoperit, s-ar înainta mai repede.

LASCU: Mai repede? În veacul nostru, în știință, se înaintează uluitor de repede.

GHEORGHIU: Da, e adevărat. Dar nu putem ști dacă ritmul n-ar fi și mai grăbit în cazul în care oamenii, toți oamenii, ar fi în stare să privească totdeauna către obiect, către țel, suprimînd complet orice subiectivism. Dacă noi aseară...

LASCU: Lasă, să nu mai vorbim.

BANU (răvășit): Să nu mai vorbim? Să vorbim, ca ieri, despre cît de mult am crescut după război?

Să povestim ce campanii sanitare am făcut și câte nopți n-am dormit pe teren? Să ne felicităm că nu semănăm cu părinții noștri?

LEȚIȚIA: Și în adevăr, nu semănăm. Avem în general alte obiective. Liniștește-te.

BANU: Alte obiective? În general! Și asta îmi ajunge? Asta ne-am făgăduit acum douăzeci de ani, când ne-am despărțit aici, în oraș? Atît numai ne-am făgăduit unul altuia și fiecare lui însuși?

LASCU: Ești un chirurg foarte mare, Marine. Salvezi mii de oameni.

BANU: Un chirurg mare poate să existe oriunde și a existat oricînd.

LASCU: Dar tu nu vrei să faci avere și n-ai vrut niciodată. Tu ești conștient că asta e o sarcină socială. Tu vrei să vindecîi cît mai mulți oameni. Nu te birfi!

BANU (în fața lui): Știi că ieri m-a durut că tu ai „Steaua Republicii” și eu încă nu?

LASCU (pierdut): Poate că e normal. Decorațiile doar sînt create...

BANU: Nu mă mai apăra. Nu mă mai apăra față de mine. Nu-mi faci un bine cu asta. Atunci, știți cînd, acum douăzeci de ani, nu mă gîndeam că am să ajung un orgolios.

LEȚIȚIA: Atunci ne gîndeam la ce vom deveni, nu la cum vom parveni. Da, asta ne făgăduisem.

GHEORGHIU: Am spus atunci: întîi toți ceilalți, pe urmă eu.

LASCU: Și nu faci tu foarte des așa?

GHEORGHIU (încurcat): În sfîrșit, destul de des, dar nu totdeauna.

LASCU: Ai fi vrut să devii o perfecțiune în douăzeci de ani?

GHEORGHIU: Da, aș fi vrut! Uite, aș fi vrut ca întîlnindu-mă cu voi, făcînd bilanțul anilor și al necontenitei mele trude spre mai bine, să nu-mi pot reproșa nimic. Și sufăr cumplit că nu sînt încă ce mi-am făgăduit atunci să fiu.

LEȚIȚIA: Poate că ziua de azi, cu întîmplările ei, ne prinde tocmai bine. Știm cît avem să ne cerem mai departe.

BANU (abătut): Și tu ești vanitoasă?

LEȚIȚIA: Nu, dar sînt altfel...

GHEORGHIU: Am crescut mai sus decît părinții noștri, dar nu puteam mai mult?

BANU: Tu, tu ești mult mai bun decît mine.

GHEORGHIU: Are vreun rost să ne comparăm între noi? Lascu e mult mai darnic cu el însuși decît sînt eu. Știi și asta. Și totuși, uite, eu, pe Lascu...

LASCU: N-ai voie să vorbești așa!

GHEORGHIU: Dar am voie să mă simt jignit și să jignesc, da?

LASCU: Tu, care alergi pe camioane sau pe motociclete, oriunde, oricînd, tu, care nu te-ai cruțat niciodată!

(Intră sora Mina. Tac toți.)

BANU (după o pauză): Putem să mergem la Andrei? Am mîine dimineață la Iași o treabă, n-o pot amîna. Vine de la București... în legătură cu transferul meu. (Face un semn de dezgust cu mîna.) Eh! Am făgăduit că voi fi acolo.

GHEORGHIU: Și eu sînt așteptat azi după-masă la Cluj, la un consult. Am avion peste două ore.

LASCU (surorii): S-a trezit pacientul doctorului Banu?

MINA: I se face acum o nouă transfuzie.

LASCU: Pofțiți! Dar vă rog să stăm puțin, foarte puțin. Are să se emoționeze.

(Medicii ies, rămîne sora Mina.)

MINA: Au fumat aici!

(Deschide ferestrele. Peste o secundă, intră dr. Serafim.)

SERAFIM: Îmi trebuie fișa completă a bolnavului din patul cinci, salonul trei.

MINA (caută în fișier): Au venit cu accidentații de la șantier?

SERAFIM: Nu știu, am fost în aripa din fund.

MINA: Sînteți supărat azi?

SERAFIM: Ai prea mult spirit de observație. (Se uită la dosarul dat de ea.) Cum era directoarea azi? Prost dispusă?

MINA: Nu-mi pot permite atîta spirit de observație.

SERAFIM (acru): Numai spirit, pur și simplu? Adică umor?

(În odaie năvălesc Angela, Botea și Savu, toți cu o înfățișare jalnică. Sînt loviți, zdreliți, năucii.)

BOTEA: Unde e directoarea? Unde sînt medicii?

SERAFIM: Vă rog! Ce înseamnă asta? Cum ați dat buzna aici?

ANGELA: Am venit cu Salvarea de la șantier.

SERAFIM: Așteptați în anticamera sălii de pansamente, nu aici.

SAVU: Avem nevoie de doctorul Lascu. Ceilalți doi medici străini au plecat?

BOTEA: Avem nevoie și de ei.

SERAFIM: Vă rog să nu strigați așa aici! Calmați-vă! Nu aici, în birou!

BOTEA (în șoaptă): Dacă trebuie să strigăm, o să strigăm! E urgent, tovarășe doctor, e urgent, și dumneata stai și ne faci morală!

MINA: Să-l chem pe doctorul Lascu. (Iese.)

SERAFIM: Despre ce e vorba? (Angelei, destul de cald.) Dar trebuie să fii pansată, tovarășă, uite ce ai la obraz!

BOTEA: La șantier s-a surpat un cofraj...

(Intră Letiția, Banu, Gheorghiu și Lascu.)

LETIȚIA: Ce se întâmplă aici? (Speriată.) Voi, voi, copii, sinteți accidentații de la șantier?

LASCU: Veniți repede cu mine la sala de pansare!

BOTEA: Nu noi, Damian.

ANGELA: L-au dus undeva, aici, în spital.

SAVU: Doctorul care a fost la șantier spune că trebuie operat.

GHEORGHIU: Dar ce s-a întâmplat? Cum?

BOTEA: A coborît să vadă situația cofrajului. I se părea că nu e solid. Și s-a surpat un perete peste el. Și peste un muncitor.

SAVU: Muncitorului i-a prins un picior. I-l pune acum în ghips.

LETIȚIA: Și prietenului vostru?

ANGELA: Mai grav. Ceva strivit la piept. Varsă sânge.

BANU: Și voi?

BOTEA: Noi? N-avem nimic.

BANU: Nu mi se pare. (Pune mâna din întâmplare pe umărul lui Botea.)

BOTEA: Au! (Banu continuă să-l palpeze pe tăcute, dar Botea nu mai e atent.)

GHEORGHIU: Voi unde ați fost? Arătați...

ANGELA: Am coborît după el. Nu era în clipa aceea nimeni acolo. Pe urmă au venit. Haideți la Damian!

LASCU: Cum ați coborît? Am impresia, după cum arătați, că ați sărit, că v-ați prăvălit!

SAVU: Așa, puțin, ca broaștele. Unul după altul. (Îl ia de mână pe Lascu.) Veniți la Damian!

GHEORGHIU: Cel puțin a folosit la ceva că ați sărit înăuntru?

BOTEA: L-am dezgropat de sub dărmături.

ANGELA (lui Banu): Nu veniți și dumneavoastră? E grav! Dacă sin-teți aici, e poate mai bine... Damian e slab, nu e un voinic ca dumneavoastră!

BANU (jenat): Trebuie să plec în câteva minute.

BOTEA: Trebuie? Și dacă Damian moare? Nu se poate altfel? Sinteți aici amândoi!

ANGELA: Tot timpul, pe drum, ne-am gândit: sint acolo doi doctori mari, ce noroc! E și doctorul Lascu! Au să ni-l scape. (Cu ardoare.) Dumneavoastră nu-l cunoașteți pe Damian! (Botea, în vremea asta, îi pipăie Angelei obrazul învinețit.)

GHEORGHIU: Sint sigur că Lascu l-ar scăpa și singur, dar rămân. Pentru liniștea voastră.

LETIȚIA: Duceți-vă în sala de pansamente. Vin după voi. (Lui Savu.) Dumneata șchiopătezi!

SAVU: Nu! Mă prefac! Mă legăn! Îmi stă mai bine. (Îi spune la ureche.) Vedeți de umărul lui Botea!

BANU (se uită la ceas): V-a spus medicul care a venit cu voi că are o comoție internă?

ANGELA: Nu mai știu ce-a spus. Atita sînge!

BANU (încet, smerit, lui Lascu): Crezi că te-aș putea ajuta cu ceva dacă aș rămîne?

LASCU: Ei Doamne, Marine, nu trebuie să-ți încurci treburile. Sigur că ajutorul tău e prețios, dar, dacă ai treabă, du-te. O să ne descurcăm noi.

BANU: Aș vrea... băiatul ăsta... (Cu un zîmbet stingherit.) Știu că nu sint indispensabil, dar mi-ar face plăcere... (Brusc.) Letițio, să telefoneze cineva la Iași că nu mă întorc diseară.

BOTEA (fericit): Rămîneți?

BANU (își caută un halat la cuier, ocrolește răspunsul): Cum e atunci cînd te arunci în fundul cofrajului?

SAVU: Ți se pare puțin că zbori de sus în jos, ca să spun așa. Dar zbori, e clar.

ANGELA (îl ia de braț pe Banu): Hai mai repede, hai!

BANU (tinerilor): Voi mergeți înainte. Du-te cu ei, doctore Serafim, în sală de pansamente. Eu mă duc la operație. Hai, fuga, trap!

(Tinerii ies împreună cu Serafim.)

LETIȚIA (din ușă, se întoarce către Gheorghiu, Banu și Lascu): Și ne privim în ei, ca într-o oglindă...

BANU: Numai că, de data asta, omul trebuie să semene cu reflexul lui din oglindă.

CORTINA

Grădina din spatele spitalului. E în amurg. Letiția, Lascu.

LETIȚIA: Ce repede a înflorit castanul și ce repede s-a scuturat.

LASCU: În fiecare an sper că are să țină mai mult. Nici n-apuc bine să-l privesc, și nu mai e în floare.

LETIȚIA: Au venit azi să-l ia pe Damian.

LASCU: Știu. Și-a luat rămas bun de la mine. Au venit toți prietenii lui, îl duc la munte, cu alai. Erau atît de veseli încît au molipsit tot spitalul.

LETIȚIA: Acolo are să se vindece mai iute. A început să-și suporte mai ușor corsetul de ghips.

LASCU: Peste o zi-două are să plece și Andrei.

LETIȚIA: Mă mir că a stat și atît. Două săptămîni!

LASCU: Au venit mereu tovarăși de la București, l-au ținut la curent cu treburile lor comune. Au vrut să-l ia cu ei, dar el a preferat să se vindece aici.

LETIȚIA (care vrea să afle mai mult): E ciudat că n-a plecat să stea acolo, în alte condiții.

LASCU (nevinovat): Spune că e mai multă liniște aici.

LETIȚIA (dezamăgită): Adevărat, aici e liniște.

LASCU: Cred că pleacă joi.

LETIȚIA (ca un ecou): Bine, joi.

LASCU: Rămînem singuri, Letițio.

LETIȚIA: Nu știu de ce gazonul, anul ăsta, a ieșit atît de rar. Anul trecut era mult mai des.

LASCU (o privește, renunță): Poate că n-a fost udat destul. (Pauză.) S-a primit substituent de plasmă.

LETIȚIA: Azi de dimineață.

(Dinspre spital vine dr. Serafim.)

LASCU: Ai terminat contravizita?

SERAFIM: Da. Nu știam că ești în spital.

LASCU: Am venit să-mi văd operații de azi. Fata aceea care a avut ulcer duodenal mă neliniștește. Chiar vreau să trec s-o mai văd o dată.

SERAFIM: Să nu faci un șoc post-operatoriu, cu hipotensiunea ei. Am văzut-o și eu adineauri. Nu-mi place.

LASCU: Atunci mă duc. (Iese.)

LETIȚIA (lui Serafim): Cînd pleci, doctore, la concurs?

SERAFIM: Luni, cred. Pot să stau puțin lîngă dumneata?

LETIȚIA: E o bancă tare, o alee umedă și o tovarășie lipsită de grație.

SERAFIM (o privește lung): Nici odată?

LETIȚIA: Credeam că gluma s-a sfîrșit.

SERAFIM: N-a fost o glumă.

LETIȚIA: Sînt mai bătrînă decît dumneata cu șapte ani.

SERAFIM: N-are însemnătate.

LETIȚIA: N-am nici un soi de ambiție, nu sînt o bună tovarășă de drum.

SERAFIM: Nu sînt tot numai ambiție. Mai e în mine și o doză bună de modestie onestă.

LETIȚIA: N-ai lăsat-o niciodată să se vadă.

SERAFIM: M-ai înfruntat totdeauna și niciodată nu te-ai aplecat peste elanurile mele autentice.

LETIȚIA: Vezi, sînt dură cu oamenii.

SERAFIM: Nu totdeauna. Și nu ești dură decît la suprafață.

LETIȚIA: Ai văzut dumneata asta?

SERAFIM: Da, pentru că sînt îndrăgostit, și îndrăgostiții citesc și acolo unde pentru alții e nedeslușit.

LETIȚIA: Ai apucat să te declari îndrăgostit și te-ai crezut singur. Ți s-a părut că și fidelitatea e o distincție. Am fost grosolană cu dumneata. Numai încăpățînarea te-a făcut să nu dai înapoi.

SERAFIM: Grosolănia e la dumneata armă de apărare. Credeai să trebuie să te aperi de mine.

LETIȚIA: De ce să mă apăr? Nu mi-era frică.

SERAFIM: Să te aperi de presupusa mea falsitate.

LETIȚIA: Bine că, în sfîrșit, se vorbește la trecut.

SERAFIM: Pentru dumneata, nu pentru mine.

LETIȚIA (aproape mișcată): Vrei să spui că, în adevăr, mă iubești?

SERAFIM: Da, asta vreau să spun. În adevăr. E poate lucrul cel mai profund din mine. Nu merită dispreț. Știi, și un om care... care nu e un erou al jertfei sau un model de virtuți, poate iubi.

LETIȚIA: Te cred pentru prima oară.

SERAFIM: Și atunci?

LETIȚIA: Nimic. Nu, nimic. Îți mulțumesc.

SERAFIM : Pentru ce ?

LETIȚIA : Pentru darul pe care mi-l faci. Dar sîntem atît de deosebiți, atît de deosebiți, încît nimic nu-i cu putință. Îmi face totuși plăcere că a fost adevărat, pentru dumneata... și pentru mine. Iartă-mă, îmi face plăcere !

(*Întră ușor Mama.*)

SERAFIM : Dacă iau concursul foarte bine, să optez pentru alt oraș ?

LETIȚIA : E mai bine. (*O vede pe Mama.*) Ai venit, mamă ? Stai jos.

MAMA (*sfios*) : Dacă vorbiți...

LETIȚIA : Nu mai vorbim. Am isprăvit.

SERAFIM : Am isprăvit ?

LETIȚIA : Da, doctore.

SERAFIM : Noapte bună.

LETIȚIA : Noapte bună.

(*Serafim iese.*)

MAMA : A plecat și băiatul, cel cu coastele rupte ! Era un băiat bun.

LETIȚIA : L-ai păzit bine noaptea ?

MAMA : La început. Cînd s-a făcut mai bine, am păzit un bătrîn. Știi ce bătrîn cumsecade ! Mereu cerea ceva ! Aveai de lucru cu el. (*Vrea să plece.*)

LETIȚIA : Mamă ! Unde te duci ?

MAMA : E o fată operată azi...

LETIȚIA (*cu glas slab*) : Stai puțin cu mine.

MAMA : Vrei ceva, draga mamei ? Să-ți aduc ceva ?

LETIȚIA : Nu, nimic. Aș fi vrut... stai aici, pe bancă.

MAMA (*se așază*) : Cînd venea seara, ne așezam așa, pe bancă, sub prispă. „Stai, mamă, stai, ziceau ei, că te-ai fărîmat destul și azi“. Și stăteam cu copiii, pînă ne dărima somnul. Aveam busuioc sub prispă și mirosea bine. Fata, Leana, pusese și o tufă de bujori. Albi erau. (*Pauză.*)

LETIȚIA : Mai spune ceva.

MAMA : Ce să mai spun ?

LETIȚIA : Ce vrei dumneata.

MAMA (*ride sfios*) : Știu eu ce să-ți spun dumitale ? Să nu ți se urască cu mine.

LETIȚIA : Spune orice. Sau taci dacă vrei, dar mai stai aici.

MAMA : Așa, odată, spune Mielu : „Mamă, să nu pleci de lingă mine !“ Numai noi doi rămăseserăm. Ne uitam așa, spre grajd, cîteodată, să vedem dacă nu iese unul dintre ei din grajd. Știam bine că muriseră, dar ne gîndeam : „Ce-ar fi o dată măcar, seara, să iasă unu' din întuneric, să vie să se așeze lingă noi ?“ De dor ce ne era, și de jale. Dar nu

se întorc ei dacă s-au dus, nu se mai întorc. Și atunci te lipești de orice copil, să ți se pară, o zi, o săptămînă, că-i al tău.

(*Dinspre spital vine încet Andrei.*)

LETIȚIA (*il vede și se ridică*) : Andrei !

MAMA : Amaru' e că pleacă și el. Dar nu moare, vezi, pleacă în lume, către norocul lui. Ce e, draga mamei ? Ce-ai văzut ? (*Se întoarce. Lui Andrei.*) Ei, ai început să umbli copăcel, singur ?

ANDREI : Trebuie să învăț să merg și singur. Mai am doar mult de mers în viață.

LETIȚIA : Să nu-ți fie frig, Andrei. Vrei să stai ?

ANDREI : Am halatul ăsta gros pe mine. (*Se așază pe o bancă în fața Letiției.*) Unde te duci, mamă ?

MAMA (*pornește către spital*) : Să-ți aduc o pătură. Pentru picioare !

ANDREI : Nu trebuie ! (*Mama e de parte.*) Ai făcut bine că ai păstrat-o aici. Ce-ar fi făcut acasă la ea, singură ? Ea trebuie să se împartă altora, ca să trăiască.

LETIȚIA : Am avut dificultăți cu secția sanitară de la Sfat, mi-au cerut de cîteva ori s-o scot din spital, dar m-am împotrivit. E curată ca o pisică albă și nu împiedică pe nimeni să lucreze. Ocupă un pat ! Să trecem peste asta.

ANDREI : Cîteodată e bine să trecem peste ceva. Legea nu poate prevedea excepții, dar împrejurarea da.

LETIȚIA : Andrei, profit de faptul că ești mai bine acum și că sîntem o dată singuri...

ANDREI : Eu te-am mai așteptat și altă dată.

LETIȚIA (*tresare*) : Altă dată ? Cînd ?

ANDREI : De cînd sînt internat aici.

LETIȚIA : Ah, da ! N-am vrut să te obosesc... n-am vrut... am avut mult de lucru. Erau și alții în jurul tău.

ANDREI : Bine, atunci profită de faptul că sîntem singuri.

LETIȚIA : Voiam să te rog ceva. Mi-e și rusine. Am vrea să mai clădim un pavilion, și problema depășește dispozițiile regiunii. Ai putea tu să vorbești la București ? Spune, asta se cheamă o intervenție ?

ANDREI (*ride*) : Dacă se cheamă așa, renunți ?

LETIȚIA : La pavilion ? Niciodată ! Chirurgia trebuie cu totul separată de boli interne. Raionul e mare-avem mulți bolnavi.

ANDREI : Ați construit acum cițiva ani. De ce n-ați prevăzut ?

LEȚIȚIA : Ba am prevăzut, dar mi s-a acordat o sumă mai mică decît cetera noastră susținută de proiect. Ne trebuie pavilionul ăsta ! Nu e o fantezie a mea.

ANDREI : Să-mi dai un memoriu sprijinit pe cifre, pe evidențe.

LEȚIȚIA : Îl fac. Ne ajuți ?

ANDREI : Dacă e drept, îl susțin și eu mai departe.

LEȚIȚIA : Îți mulțumesc. (Pauză.)

(Mama vine cu o pătură, o pune pe genunchii lui Andrei.)

ANDREI : Ei, uite ce-ai făcut ! De unde ai luat-o ?

MAMA : E a mea. Nu se supără nimeni ! Stai așa, stai. (Pleacă în fund, dispăre.)

ANDREI : Ce liniște e !

LEȚIȚIA : Liniștea poate că e totdeauna aceeași, zgomotele sînt mereu altele.

ANDREI : Erau acolo, în fund, niște tufișuri care primăvara înfloreau alb, spumos. Le-ați tăiat ?

LEȚIȚIA : Nu, cînd am luat grădina, le-am găsit înghețate. Înghețaseră, cred, în iarna grea din '54.

ANDREI : Ce-ai făcut tu în iarna aceea ?

LEȚIȚIA : Eram medic de circă. Aveam și răspunderea cîtorva sate de lîngă periferia orașului. Mi-aduc aminte că am făcut drumuri lungi cu un tractor, ca să-mi cuprind în săptămînile acelea toată circa. A fost o iarnă nesfîrșită. Tu unde erai atunci ?

ANDREI : Lucram la o regiune. Trebuia să definitivăm înființarea unor gospodării colective, și asprimea vremii nu ne venea deloc în ajutor. Oamenii erau speriați de viscol, era foarte greu să le chemi atenția și să le pui în față un nou mod de viață, cînd fiecare nu știa cum să se ascundă mai tare în birlogul lui.

LEȚIȚIA : În '57 am clădit spitalul. Spun „l-am clădit“, pentru că Mihai și cu mine ne petreceam fiecare ceas liber aici, la construcție. '57 a fost un an frumos pentru noi !

ANDREI : '57 ? Da, și pentru mine a fost un an frumos. Am pornit niște cartiere noi, acolo... Letițio !

LEȚIȚIA : Da, Andrei !

ANDREI : De ce n-ai venit niciodată, de cînd sînt eu bolnav, să stăm de vorbă ca acum ?

LEȚIȚIA : Am amînat mereu.

ANDREI (șovăind) : Tu... ai să-mi impuți mie ceva ?

LEȚIȚIA : Nu. Poate că tu mie.

ANDREI : Nu. Dar gîndindu-mă mereu la trecut, mi s-a părut că unul din noi doi a greșit cîndva față de celălalt.

LEȚIȚIA : Mereu ? Te-ai gîndit mereu, de cînd ești bolnav aici ?

ANDREI : M-am gîndit mereu în acești douăzeci de ani. M-am gîndit cînd am avut timp să mă gîndesc la mine. La intervale rare de timp, e drept, dar n-am uitat niciodată.

LEȚIȚIA : Nici eu n-am uitat.

ANDREI : Te-ai măritat atunci, destul de repede după Eliberare.

LEȚIȚIA : M-am despărțit destul de repede după ce mă măritasem.

ANDREI (blind) : De ce te-ai măritat atunci, Letițio ?

LEȚIȚIA : Pentru că am crezut că tot ce îmi închipuisem despre noi era o năzărire a mea. Toată atenția ta era sorbită de alte evenimente, mai însemnate, mai mari.

ANDREI : Evenimentele astea existau, te cereau tot, e adevărat. Și n-am știut să mă impart. E vina mea. Dar vina ta a fost că te-ai grăbit.

LEȚIȚIA : Oh ! asta am înțeles-o mult mai tîrziu.

(Dinspre spital vine Lascu.)

ANDREI : Cît de tîrziu ?

LASCU : Andrei ! Te caut în odaie, mă sperii că nu te găsesc, și tu ești aici !

ANDREI : Nu în grădina asta trebuie să fiu ? Credeam că pentru ea m-ai vindecat. Ca s-o pot lua de la început.

LASCU (pe bancă, lîngă el) : Reazemă-te de mine, să nu obosești. Mă uit la tine ! Ce bine arăți acum !

ANDREI : Te uiti ca un brutal la pîinea pe care o scoate din cuptor. Doar tu m-ai făcut !

LASCU : Și băieții ! Dacă nu erau ei...

LEȚIȚIA : Nu ți se pare, Mihai, că generozitatea asta e pînă la urmă puțin umilitoare ?

LASCU : De ce ? Nu-i adevărat ! Banu a operat splendid. Dinu ar fi putut...

ANDREI : Și Lascu nu poate nimic. Nu folosești nimănui și ții să te ascunzi mereu sub pat. Deschide ochii ăștia mari, Mihai, vezi unde e puterea ta, ca s-o folosești bine. Și cînd prietenul cel mai scump inimii tale greșeste, spune-i-o cu tărie. Ce-ți închipui tu că e un comunist ? Un martir prin vocație ? Un ascet de carieră ? Un

samaritean milostiv și iertător ?
Vino-ți în fire !

LASCU (*dezarmat*) : De ce mă scuturi
atît de tare ?

ANDREI (*ride*) : Pentru că te iubesc.
Pentru că îmi pare rău că nu ești
întreg.

LEȚIȚIA : Uite, cînd i-o spun eu, nu
mă crede. Îmi pare rău că n-a în-
cîput Marin Banu nișel în mîinile
tale.

LASCU : Banu s-a scuturat destul de
bine singur.

ANDREI (*pe gînduri*) : Știi voi ce-a
făcut Banu în '48 ? Era la țară și a
creat niște case de nașteri, o rețea
întreagă într-un raion, care sînt și
azi un model. S-a bătut atunci cu
sabotorii, la rînd cu țărani săraci.
În '52 a descoperit o metodă de a
opera ulcerile, care a diminuat mor-
talitatea în aceste cazuri cu 70 la sută.
În '60, acum cîțiva ani, a făcut la
București și în străinătate o comu-
nicare asupra intervențiilor în stare
de febră, care ne-a adus multă faimă.
Are o perspicacitate și o siguranță
cînd operează, care îl fac aproape
unic.

LEȚIȚIA : Păcat că e atît de orgo-
lios.

ANDREI : Orgolios ? Știu, am auzit.
Păcat ! (*Ride*.) Voi nu i-ați admirat
simplitatea și modestia, ca să-i dați
de gîndit ?

LEȚIȚIA : Nu prea.

ANDREI : Atunci să-l admirăm la vii-
toarea întîlnire. Are să-i facă bine.
Și dacă metoda n-o să fie destul
de eficace, o să i-o spunem pe alt
ton. Avem datoria să i-o spunem.
Dar Dinu ! Pe Dinu l-am urmărit și
mai de aproape. Dinu e în stare să
meargă la capătul țării pe jos, ca
să vindece un om. Într-o campanie
sanitară, acum oțiva ani, nu s-a
culcat nici un ceas, vreme de două
săptămîni, dar a venit de hac febrei
palustre din regiunea aceea. Cere-i
s-o facă și azi, și are să plece fără
să clipească.

LASCU (*Lețitiei*) : Vezi ? El privește
altfel lucrurile.

ANDREI : Ce e ? Nu sînt încă per-
fecți ?

LASCU : Exact asta am spus și eu.
Nu sînt încă !

ANDREI : Sînt în stare să facă uneori
chiar un pocinog, se poate. Dar pot
și au făcut fapte de eroism. Și dacă
li s-ar cere, ar mai face și azi. Tre-
buie să li se ceară. Dacă toată lumea
i-ar răsfăța și le-ar ascunde adevă-

rul ca tine, Mihai, nu s-ar desăvîrși
niciodată. Din fericire, la noi i se
cere omului din cînd în cînd să se
întreacă pe sine. I se pune propria
lui imagine în față. Să se vadă.
Atunci face un salt și se apropie de
ceea ce în tinerețe făgăduise cu toată
ființa lui să fie. Durerile creșterii se
simt pînă la bătrînețe, cînd e vorba
de conștiință.

LASCU : Ar fi poate bine să intri în
casă, Andrei.

ANDREI : N-ar fi oare bine să te duci
acasă, Mihai ?

LASCU : Aș vrea să mai văd în seara
asta...

LEȚIȚIA : E de gardă Andronescu. O
să vadă el. Crezi că numai tu ești
doctor pe lume ?

LASCU : Nu, vai de mine ! Nu vreau
să mă suprapun nimănui !

ANDREI : Uite, așa ai să-i faci să
simtă că li te suprapui. Și pe urmă,
ai și tu drept la puțină bucurie per-
sonală. Vorbim mereu de fericirea
omului, și ce facem cu fericirea lui,
de-acasă ? Fericirea odihnei, a cărții
citite lîngă lampă, a pasului ușor
al nevastei cînd aduce cafeaua și
camera întreagă se umple de mi-
reasma ei ! Tihna ceasului de seară,
cînd ai împlinit ziua ca pe o cupă,
pînă la ultima picătură, și în jurul
tău se așterne o liniște care nu e
pustie. Du-te acasă, Mihai.

LASCU : Cunosc lucrurile astea, nu te
teme pentru mine. Seara, după ce
plec de la spital, după ce am trecut
iar pe la toți bolnavii... Știi, e mai
bine să mai treci o dată, seara, pe
la fiecare. Ai încercat tot ce ai
putut, ai dat boala înapoi, ai ascu-
tat inima, care merge bine, respi-
rația, care merge bine, glasul omu-
lui și-a redobîndit liniștea și limpe-
zimea, și deodată, uneori, se mai
poate întîmpla ceva. Și toată nădej-
dea că va trăi poate să se prăbu-
sească. E mai bine să fii acolo. (*Se
înfierbîntă*.) Totdeauna îi mai poți
face ceva. E destul să te gîndești,
și găsești. Dar trebuie să fii acolo,
nu departe. Și dacă simte și el că
ești, se luptă altfel cu moartea. Știe
că ești lîngă el, că nu se zbate sin-
gur. Dar ce voiam eu să spun ? Da,
e o bucurie să ajungi și acasă. Numai
că, vezi, mai avem atît de puține
zile, și ne despărțim.

ANDREI : Ne despărțim ? Da de unde !
De aici, din grădină, luăm iar totul
de la început.

LASCU (*pricepe ceva*): Noapte bună!

ANDREI: Noapte bună!

LETIȚIA: Și să nu te prind prin spital!

(*Lascu iese.*)

ANDREI (*foarte duios*): De ce ți-e glasul aspru, Letițio?

LETIȚIA: E aspru mereu? A fost și acum?

ANDREI: Puțin.

LETIȚIA: M-am schimbat, Andrei. M-am făcut tăioasă, dură.

ANDREI: Pentru ce?

LETIȚIA: Când nu te poți ierta pe tine, nu mai știi să fii îngăduitor nici cu alții. Am devenit exigentă față de mine, exigentă față de alții, cu aceeași uscăciune.

ANDREI: Cum ai ajuns așa?

LETIȚIA: Pentru că am greșit atunci, față de tine, față de mine. Și am știut că greșesc. Așa că am pornit mai departe cu nemulțumirea asta în mine. Am muncit, mi-am făcut datoria, și cu cât mi-am cerut mai mult ceea ce poate omul da peste datorie, cu atâta m-am temut mai mult să dau, sau să se vadă că pot da.

ANDREI: Căldură? Afecțiune? Emoție?

LETIȚIA: Le-am înghițit, le-am ascuns.

ANDREI: Trebuie să fi suferit mult ascunzându-le. Din pudoare? Din timiditate?

LETIȚIA: E armura mea de om care a fost odată slab. Nu știu să ies din ea. Aș vrea să mă întorc la blindețea tinereții, blindețea pe care a păstrat-o Mihai, la expansivitatea pe care a păstrat-o Dinu, la sensibilitatea pe care știe s-o aibă câteodată Marin, care e atât de tare.

ANDREI: Întoarce-te!

LETIȚIA: Nu mai știu drumul.

ANDREI: Să-l căutăm.

LETIȚIA: Viața ta e plină de alte treburi mai importante. (*Pe alt ton.*) Te rog să mă ierți. Am avut o clipă de slăbiciune. (*Se uită spre spital.*) Uite, n-au stins încă lumina mare din salonul patru! Și doar e o dispoziție severă.

ANDREI (*ride*): Foarte severă?

LETIȚIA (*ride și ea*): Foarte. Altfel nu se poate. Bolnavii sînt nervoși, cînd e lumină mare nu pot dormi.

ANDREI: Letițio, ce e acum în viața ta?

LETIȚIA: În viața mea? Afară de tot ce știi? Nimic.

ANDREI: Și nimeni?

LETIȚIA: Nimeni. Nu, Andrei, nu! N-ai să repari tu acum, din generozitate, ceea ce am stricat eu acum douăzeci de ani.

ANDREI: Ar fi o generozitate absurdă. Asemenea daruri, pe care le regreți pe urmă în fiecare zi, nu se fac între oameni echilibrați.

LETIȚIA (*dezamăgită totuși*): Fără în-doială. Înțelesesem eu greșit. M-am grăbit să înțeleg prost.

ANDREI: Nu e vorba de generozitate. Dacă tu m-ai vedea așa cum te văd eu, ca și cum azi te-aș întâlni pentru prima oară și mi-aș spune: „De ce n-am cunoscut-o de la începutul vieții? Pe ea o pot iubi!” Dacă s-ar întâmpla cu tine aceeași minune...

LETIȚIA (*tace un timp, apoi rar*): „E ciocîrlia? Nu, e încă privighetoarea!” — spunea Julieta, cînd se iviseră zorile.

ANDREI: Ce mult seamănă noaptea asta cu alta, nu mai știu bine cu care. Și parcă ar fi totuși prima, parcă ar fi una cu care altele, în viitor, vor semăna!

(*Rămîn privind-se tăcut, de pe băncile lor, față în față.*)

C O R T I N A